LÂM ĐỒNG Cuối tuần

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH LÂM ĐỒNG
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN, NHÂN DÂN TỈNH LÂM ĐỒNG

ĐƯỜNG DÂY NÓNG
0977885454
0908033377

Fanpage Báo Lâm Đồng
Website Báo Điện tử Lâm Đồng

Số 270 - Thứ bảy ngày 11/4/2026 • **Tòa soạn:** 38 Quang Trung, phường Lâm Viên - Đà Lạt • **ĐT:** 02633822472 • **Email:** tsbaolamdong@gmail.com • **Web:** www.baolamdong.vn

Mùa "xây nhà" cho cá dưới đại dương

Những ngày đầu tháng 4, chúng tôi về Cảng cá Phan Rí Cửa (xã Phan Rí Cửa) - một trong những địa phương có số lượng tàu thuyền lớn của tỉnh Lâm Đồng. Khác với không khí nhộn nhịp mọi năm, nơi đây khá trầm lắng; tàu thuyền neo đậu san sát, vắng cảnh lựa cá, cân cá. Thay vào đó, nhiều ngư dân đang tất bật chuẩn bị ngư cụ, "làm nhà" cho cá, sẵn sàng bước vào mùa cá nam sắp tới. 10

VẤN ĐỀ CUỐI TUẦN

"Có vấn đề" với xe chở thợ lặn

PHÚC SINH

Vụ tai nạn đặc biệt nghiêm trọng xảy ra chiều 6/4 tại xã Hòa Thắng, khiến 4 người tử vong và 12 người bị thương, một lần nữa gióng lên hồi chuông cảnh báo về an toàn giao thông

* Xem tiếp trang 2

Chuyên đề

Dấu ấn nổi bật của các ngành trong cải cách hành chính

Trong năm 2025, với sự nỗ lực trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo và quyết tâm của toàn đơn vị, các sở: Nội vụ, Khoa học và Công nghệ, Tư pháp đã đạt được những kết quả nổi bật trong cải cách hành chính, được Chủ tịch UBND tỉnh tặng Bằng khen.

4

Thị trường - Mua sắm

Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng trước hàng giả, kém chất lượng

Ngành chức năng cũng như doanh nghiệp tỉnh Lâm Đồng đã triển khai nhiều giải pháp ngăn chặn hàng giả, hàng kém chất lượng để bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng.

13

Du lịch - Khám phá

Khám phá bảo tàng qua công nghệ số

Trong lĩnh vực bảo tàng, chuyển đổi số đang được xem là nhiệm vụ quan trọng vừa bảo tồn, gìn giữ, vừa mở rộng, giao lưu, phát huy các giá trị di sản. Công nghệ số mở ra những cách tiếp cận mới...

16

Tránh ỷ lại trong thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội

Chủ tịch UBND tỉnh Hồ Văn Mười phát biểu chỉ đạo tại buổi làm việc.

Chủ tịch UBND tỉnh Hồ Văn Mười và đại diện các sở, ngành làm việc với các địa phương khu vực phía Đông tỉnh.

Ngày 10/4, đồng chí Hồ Văn Mười - Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Phó Bí thư Tỉnh ủy, Chủ tịch UBND tỉnh có buổi làm việc với các xã, phường: Bình Thuận, Hàm Thuận Bắc, Đông Giang và La Dạ. Đại diện các sở, ban, ngành, địa phương và thành viên thuộc Tổ theo dõi địa bàn số 7 tham dự.

Buổi làm việc nhằm nắm bắt, đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh trong quý I/2026, triển khai phương hướng, nhiệm vụ trọng tâm trong thời gian tới.

Theo đánh giá, trong quý I/2026, mặc dù đối mặt với nhiều khó khăn, thách thức, nhưng tình hình kinh tế - xã hội tại các địa phương phát triển ổn định. Nhiều chỉ tiêu kinh tế như: sản xuất nông nghiệp, thu ngân sách nhà nước, thương mại, dịch vụ… đạt kết quả tích cực.

Công tác chính trị, tư tưởng, tổ chức xây dựng Đảng được thực hiện chặt chẽ. Quá trình kiểm tra, giám sát, kỷ luật Đảng triển khai đúng quy định. Nhiệm vụ nội chính, phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực được quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo kịp thời.

Các địa phương đã tổ chức thành công cuộc bầu cử ĐBQH khóa XVI và đại biểu HĐND các cấp, nhiệm kỳ 2026 - 2031. Quốc phòng - an ninh được giữ vững. Lĩnh vực cải cách hành chính có bước phát triển tích cực.

Tuy nhiên, quá trình thực hiện còn gặp nhiều khó khăn, vướng mắc. Tiến độ giải phóng mặt bằng các dự án còn chậm. Lĩnh vực trật tự xây dựng đô thị còn tiềm ẩn nhiều phức tạp.

Các quy hoạch sử dụng đất, quy hoạch xây dựng còn chồng chéo, chưa đồng bộ. Tình trạng vi phạm pháp luật về đất đai, khoáng sản, lâm nghiệp, môi trường còn diễn ra. Vấn đề nước sạch sinh hoạt cho người dân vẫn còn thiếu.

> Mỗi địa phương linh hoạt trong chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi để tăng năng suất, chất lượng sản phẩm, tạo giá trị cho nền kinh tế. Muốn làm được điều này, từng địa bàn phải xác định dư địa, tập trung thực hiện quy hoạch chung xã, tránh tình trạng chồng chéo quy hoạch trong thời gian tới.
>
> **Chủ tịch UBND tỉnh Hồ Văn Mười.**

Tại buổi làm việc, các sở, ban, ngành tập trung thảo luận, giải đáp khó khăn, vướng mắc, bàn giải pháp để giúp các địa phương đạt kết quả cao trong phát triển kinh tế - xã hội.

Kết luận buổi làm việc, Chủ tịch UBND tỉnh Hồ Văn Mười nhấn mạnh, nhiệm vụ hàng đầu của các địa phương hiện nay là tăng trưởng GRDP đạt mức hai con số. Để làm được điều này, các lĩnh vực như: giải ngân vốn đầu tư công, thu ngân sách nhà nước và thu hút đầu tư cần thực hiện hiệu quả.

Dựa trên dư địa, lợi thế, tiềm năng của mình, các địa phương dự báo và thực hiện kịch bản tăng trưởng cụ thể. Nếu công nghiệp, thương mại - dịch vụ không phải là ưu thế, các địa phương cần tập trung sản xuất, tăng giá trị ở lĩnh vực nông nghiệp.

Về giải ngân vốn đầu tư công, Chủ tịch UBND tỉnh yêu cầu các địa phương lựa chọn dự án mang tính động lực phát triển và có trách nhiệm đến cùng với các dự án này. UBND tỉnh sẽ xem xét, bố trí kinh phí cho các địa phương thực hiện.

Lĩnh vực thu hút đầu tư ngoài ngân sách, với tinh thần trách nhiệm cao, các xã, phường năng động để tháo gỡ khó khăn, tạo điều kiện cho nhà đầu tư đưa dự án đi vào hoạt động. Giữa các địa phương cần xác định tiềm năng của mình, từ đó, kết nối với các xã, phường trong và ngoài khu vực để kêu gọi, thu hút đầu tư.

Vấn đề nước sạch sinh hoạt cho người dân, các sở chuyên ngành như: Nông nghiệp và Môi trường, Xây dựng, Tài chính cần phải xem xét, ưu tiên lĩnh vực này. Các xã, phường rà soát với các sở, thống kê lại thực trạng, nguyên nhân, sớm có hướng giải quyết cho người dân.

NGUYỄN LƯƠNG

"Có vấn đề" với xe chở thợ lặn

** Tiếp theo trang 1*

đối với các phương tiện chở lao động biển. Đau xót hơn, nạn nhân là thợ lặn sò, những người vốn hằng ngày phải đối mặt với hiểm nguy dưới lòng biển, nhưng lại không thể ngờ, rủi ro chết người lại đến từ chính hành trình mưu sinh trên đất liền.

Thông tin ban đầu cho thấy, nguyên nhân có thể do xe mất phanh, dẫn đến mất kiểm soát, khi xe xuống dốc vào cua. Dù kết luận chính thức còn chờ cơ quan chức năng làm rõ, nhưng thực tế cho thấy đây không phải là sự cố cá biệt. Trước đó vài năm, liên quan đến hoạt động này, một vụ tai nạn tương tự cũng xảy ra trên tuyến đường Hòa Thắng – Hòa Phú. Khi ấy, một nhóm thợ lặn cũng người Chí Công, xã Phan Rí Cửa đang trên đường trở về sau chuyến lặn trên xe khách 16 chỗ, cũng không may gặp nạn. Khi ấy, xe ô tô nổ lốp, tông vào cột điện và lật, hậu quả làm 3 người tử vong, nhiều người bị thương. Điều này cho thấy công tác an toàn giao thông đối với phương tiện chuyên chở thợ lặn đang "có vấn đề", không thể xem thường, bỏ qua.

Phan Rí Cửa, đặc biệt là xã Chí Công (cũ) vốn là "thủ phủ" của hải sản nhuyễn thể 2 mảnh, nổi tiếng nhất nước với nghề lặn sò, khi có một lực lượng chuyên nghề lặn hải sản rất đông và chuyên nghiệp. Ngư dân làm nghề lặn, không chỉ lặn tại chỗ mà còn di chuyển vào các vùng biển như: Mũi Né, La Gi, Bình Châu…với số lượng rất đông. Chính nhu cầu di chuyển, ở Phan Rí Cửa từ lâu đã hình thành nên những nhà xe dịch vụ chuyên chở ngư dân đi lặn. Do đặc thù xe chở thợ lặn và sản phẩm lặn được là sò, nên xe tiếp xúc với nước biển thường xuyên, rất dễ hư hỏng. Do vậy các nhà xe làm dịch vụ thường mua, trưng dụng chủ yếu các xe cũ, thời hạn đăng kiểm thấp để chở thợ lặn. Chính yếu tố tiếp xúc với nước biển, gây ăn mòn kim loại rất nhanh, tiềm ẩn nguy cơ hư hỏng, đặc biệt là hệ thống phanh, khung gầm có thể xảy ra, như trường hợp vụ tai nạn do mất thắng như trên cũng không loại trừ.

Nguy hiểm hơn, không ít trường hợp phương tiện chỉ "đối phó" với đăng kiểm bằng cách lắp lại ghế ngồi tạm thời, sau đó tiếp tục cải tạo để phục vụ mục đích vận chuyển hỗn hợp người và các bao sò. Điều này cũng cho thấy công tác quản lý hoặc kiểm tra chưa thực chất, vô hình trung đã tạo điều kiện cho những phương tiện kém an toàn tiếp tục lưu thông, chở theo sinh mạng của hàng chục con người trên mỗi chuyến xe.

Câu chuyện không chỉ dừng lại ở xe chở thợ lặn. Thực tế hiện nay, tại nhiều địa phương ở Lâm Đồng, không khó để bắt gặp các phương tiện cũ kỹ được sử dụng để đưa đón công nhân, học sinh. Nếu không được kiểm soát chặt chẽ, những "quả bom di động" này hoàn toàn có thể gây ra những hậu quả tương tự.

Đã đến lúc cần nhìn nhận thẳng thắn, an toàn giao thông không chỉ là ý thức của người lái xe, mà còn là trách nhiệm của cả hệ thống quản lý. Cơ quan chức năng cần siết chặt hơn nữa công tác đăng kiểm, kiểm tra đột xuất và xử lý nghiêm các hành vi cải tạo phương tiện trái phép. Đặc biệt, cần có quy định riêng đối với các phương tiện phục vụ ngành nghề đặc thù.

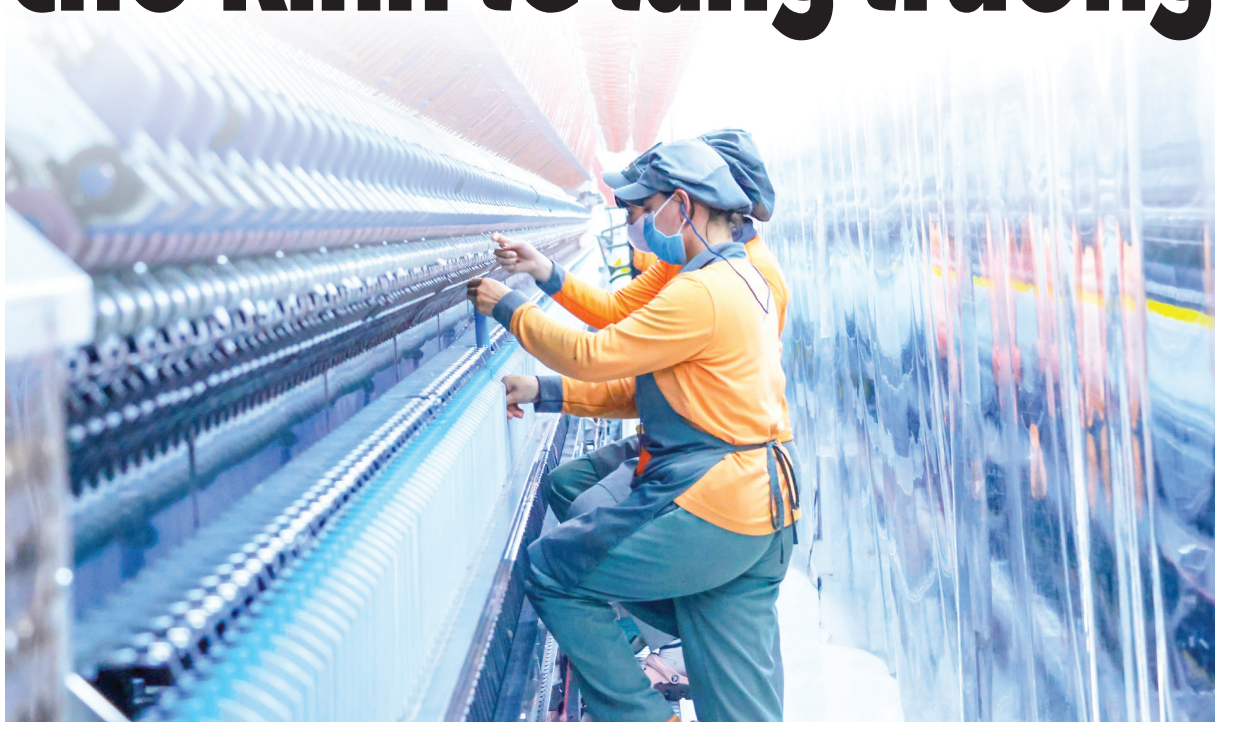
Bên cạnh đó, chính quyền địa phương cần rà soát, tổ chức lại hoạt động vận chuyển lao động nghề biển theo hướng chuyên nghiệp; khuyến khích doanh nghiệp đầu tư phương tiện đạt chuẩn, độ an toàn cao. Về phía người lao động, chủ ghe sử dụng lao động cũng cần nâng cao ý thức lựa chọn phương tiện an toàn, không vì tiện lợi hay chi phí thấp mà đánh đổi bằng chính tính mạng và tài sản của mình.

Những mất mát từ vụ tai nạn ở Hòa Thắng là không gì có thể bù đắp. Nhưng nếu không có những giải pháp quyết liệt và kịp thời, rất có thể những bi kịch tương tự sẽ còn lặp lại.

P.S

Tín hiệu lạc quan cho kinh tế tăng trưởng

Khí thế sản xuất sôi nổi ngay từ quý 1 đang phát đi những tín hiệu tích cực, cho thấy triển vọng tăng trưởng kinh tế của địa phương trong thời gian tới.

Nhiều đơn hàng xuất khẩu sợi được Công ty Sợi Đà Lạt tăng tốc sản xuất, đáp ứng thị trường xuất khẩu, thúc đẩy tăng trưởng kinh tế.

Dấu hiệu tích cực

Những ngày này, tại nhiều doanh nghiệp, nhà máy và cơ sở sản xuất trên địa bàn Lâm Đồng, không khí lao động diễn ra khẩn trương, nhộn nhịp. Từ các khu, cụm công nghiệp đến những doanh nghiệp nông nghiệp công nghệ cao, máy móc vận hành liên tục, công nhân tất bật với đơn hàng mới. Khí thế sản xuất sôi nổi ngay từ quý 1 năm 2026 đang phát đi những tín hiệu tích cực, cho thấy triển vọng tăng trưởng khá của kinh tế địa phương trong thời gian tới.

Lâm Đồng được biết đến là một trong những trung tâm nông nghiệp công nghệ cao của cả nước. Trong chuỗi giá trị của lĩnh vực này, công nghệ nuôi cấy mô đóng vai trò đặc biệt quan trọng, cung cấp nguồn giống chất lượng cao, đồng đều và ổn định cho sản xuất nông nghiệp. Đây chính là "đầu vào" then chốt để tạo ra những sản phẩm nông nghiệp có giá trị cao, đáp ứng yêu cầu của thị trường trong nước và quốc tế.

Tại phường Xuân Trường - Đà Lạt, Công ty TNHH Công nghệ sinh học F1 là một trong những doanh nghiệp tiêu biểu trong lĩnh vực này. Bên trong khu sản xuất, các phòng nuôi cấy mô được kiểm soát nghiêm ngặt về nhiệt độ, độ ẩm và ánh sáng. Hàng vạn cây giống trong các lọ thủy tinh được chăm sóc cẩn thận trước khi chuyển sang giai đoạn nhân giống và xuất bán.

Theo ông Hồ Anh Dũng - Giám đốc Công ty TNHH Công nghệ sinh học F1, lĩnh vực nuôi cấy mô tại Lâm Đồng đang có nhiều triển vọng phát triển. "Lâm Đồng là thủ phủ của nông nghiệp công nghệ cao, trong đó nuôi cấy mô là một đầu vào rất quan trọng. Đây là nguồn cung cấp giống chất lượng cao để tạo ra những sản phẩm nông nghiệp có giá trị. Triển vọng của lĩnh vực này tại địa phương là rất lớn", ông Dũng cho biết.

Hiện nay, doanh nghiệp đang xuất khẩu cây giống nuôi cấy mô sang nhiều thị trường như châu Âu, Mỹ và Nhật Bản. Đây đều là những thị trường có yêu cầu rất cao về chất lượng giống cũng như quy trình sản xuất. Nhờ áp dụng công nghệ tiên tiến, kiểm soát chặt chẽ các khâu kỹ thuật, sản phẩm của doanh nghiệp đã từng bước tạo dựng được uy tín trên thị trường quốc tế.

Tuy vậy, theo ông Hồ Anh Dũng, để doanh nghiệp nông nghiệp công nghệ cao phát triển bền vững, yếu tố thị trường và tính ổn định của thị trường đóng vai trò hết sức quan trọng. Bên cạnh đó, cộng đồng doanh nghiệp, đặc biệt là các doanh nghiệp nhỏ và siêu nhỏ, vẫn đang cần thêm sự hỗ trợ từ phía chính quyền địa phương.

Ông Dũng đề xuất địa phương nên tổ chức nhiều hơn các hội thảo chuyên đề nhằm giúp doanh nghiệp cập nhật, nắm bắt kịp thời các chính sách mới liên quan đến phát triển nông nghiệp công nghệ cao, đầu tư và xuất khẩu. Đồng thời, doanh nghiệp cũng mong muốn chính quyền có thêm những cơ chế hỗ trợ thiết thực trong việc tiếp cận nguồn vốn và quỹ đất để mở rộng quy mô sản xuất.

"Việc tiếp cận vốn và quỹ đất vẫn là vấn đề mà nhiều doanh nghiệp nhỏ gặp khó khăn. Nếu có thêm những cơ chế hỗ trợ phù hợp, doanh nghiệp sẽ mạnh dạn đầu tư hơn, từ đó đóng góp tích cực cho sự phát triển kinh tế của địa phương", ông Dũng chia sẻ.

> "Địa phương khuyến khích các doanh nghiệp đẩy mạnh ứng dụng khoa học - công nghệ, nâng cao chất lượng sản phẩm và mở rộng thị trường tiêu thụ sản phẩm.
>
> **Ông Nguyễn Văn Sơn - Phó Chủ tịch UBND phường Xuân Trường - Đà Lạt**

Chung tay tháo gỡ khó khăn

Theo ông Nguyễn Văn Sơn - Phó Chủ tịch UBND phường Xuân Trường - Đà Lạt, trên địa bàn phường hiện có nhiều doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực nông nghiệp công nghệ cao, trong đó nuôi cấy mô là một thế mạnh nổi bật. Chính quyền địa phương luôn quan tâm, tạo điều kiện thuận lợi để các doanh nghiệp ổn định sản xuất, mở rộng hoạt động. Phường sẽ tiếp tục phối hợp với các cơ quan chức năng, đề xuất tỉnh kiến nghị Trung ương tháo gỡ khó khăn về chính sách để tạo điều kiện cho doanh nghiệp mạnh dạn đầu tư thúc đẩy sản xuất kinh doanh.

Không chỉ tại phường Xuân Trường - Đà Lạt, ở nhiều khu, cụm công nghiệp và vùng sản xuất nông nghiệp công nghệ cao của tỉnh, khí thế lao động của quý 1 cũng đang diễn ra sôi động. Các doanh nghiệp chủ động ký kết đơn hàng, mở rộng sản xuất và tuyển thêm lao động để đáp ứng nhu cầu thị trường.

Bà Tôn nữ Phương Thanh - Giám đốc tài chính, hành chính Công ty TNHH Sợi Đà Lạt đóng chân tại Khu công nghiệp Phát Chi - phường Xuân Trường - Đà Lạt cho biết: "Năm 2025, công ty đã đạt chỉ tiêu sản lượng kéo sợi từ 2.500 tấn/năm lên 3.500 tấn/năm, đạt doanh thu 1.400 tỷ, duy trì nộp ngân sách và tạo việc làm, thu nhập ổn định cho lao động địa phương. Ghi nhận thời gian qua, địa phương cũng hỗ trợ tạo điều kiện về thời hạn nộp thuế, điều đó đã giúp doanh nghiệp chủ động thanh khoản, xoay dòng tiền, tái đầu tư, mở rộng sản xuất".

Hiện nay, Công ty Sợi tại Khu công nghiệp Phát Chi dự kiến mở rộng, đầu tư thiết bị máy móc phục vụ sản xuất, dự kiến lắp đặt tăng 50 máy, thiết bị, đang rất cần lao động để tăng đà sản xuất, hướng đến mục tiêu tăng năng suất năm 2026 lên 5.000 tấn/năm; phấn đấu đạt doanh thu 2.000 tỷ đồng trong năm 2026.

Những tín hiệu tích cực từ hoạt động sản xuất - kinh doanh của doanh nghiệp đang góp phần củng cố niềm tin vào triển vọng phát triển kinh tế của Lâm Đồng trong năm nay. Khi các doanh nghiệp duy trì được nhịp độ sản xuất ổn định, mở rộng thị trường và nâng cao giá trị sản phẩm, kinh tế địa phương sẽ có thêm động lực để tăng trưởng bền vững.

Khí thế lao động hăng say tại các nhà máy, doanh nghiệp hôm nay không chỉ phản ánh sự năng động của cộng đồng doanh nghiệp, mà còn cho thấy niềm tin vào một năm phát triển mới của kinh tế Lâm Đồng - nơi nông nghiệp công nghệ cao tiếp tục khẳng định vai trò là một trong những trụ cột quan trọng của tăng trưởng.

NGUYỆT THU

Nuôi cấy mô, xuất khẩu giống hoa là một ngành có nhiều triển vọng tăng trưởng tại Lâm Đồng (Ảnh: Lao động đang làm việc tại Công ty Công nghệ sinh học F1).

Dấu ấn nổi bật của các ngành trong cải cách hành chính

Trong năm 2025, với sự nỗ lực trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo và quyết tâm của toàn đơn vị, các sở: Nội vụ, Khoa học và Công nghệ, Tư pháp đã đạt được những kết quả nổi bật trong cải cách hành chính (CCHC), được Chủ tịch UBND tỉnh tặng Bằng khen.

Người dân làm thủ tục hành chính tại Trung tâm Phục vụ hành chính công tỉnh.

Trung tâm Phục vụ hành chính công xã Nhân Cơ, trong đó có bộ phận tư pháp nỗ lực phục vụ người dân.

Lĩnh vực tư pháp được người dân ghi nhận nhiều kết quả về cải cách TTHC. (Ảnh chụp tại Trung tâm Phục vụ hành chính công xã Quảng Tín).

Lấy sự hài lòng là thước đo

Sau sáp nhập, Sở Nội vụ thêm chức năng quản lý các lĩnh vực khác, mở rộng đối tượng ngoài nhà nước như người có công với cách mạng, lao động, người xin việc, doanh nghiệp... Thực tế, việc phục vụ đối tượng ở 2 phạm vi trong và ngoài nhà nước không giống nhau nên năm 2025 được Chủ tịch UBND tỉnh khen vì có thành tích xuất sắc trong phong trào thi đua "Đẩy mạnh CCHC nhà nước trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng" thấy rõ sự nỗ lực của tập thể sở.

Nổi bật là sở đã thực hiện có hiệu quả 2 mô hình mới, góp phần nâng cao sự hài lòng của người dân. Cụ thể, với mô hình "Công khai thủ tục hành chính số", sở đã tạo mã QR để công khai 142 thủ tục hành chính (TTHC) lĩnh vực nội vụ, thực hiện công khai trên trang thông tin điện tử của Sở Nội vụ và niêm yết công khai tại bộ phận một cửa Trung tâm Phục vụ hành chính công tỉnh. Còn với mô hình "Hồ sơ phi địa giới hành chính" đối với 63 TTHC thuộc thẩm quyền giải quyết, sở cũng đã hỗ trợ hướng dẫn đối với 14 hồ sơ phi địa giới hành chính TTHC phát sinh tại phường Bình Thuận và xã Hàm Liêm.

Con số trên không nhiều nhưng nói lên nhiều điều. Theo Sở Nội vụ, đó là thực hiện Nghị định 121/2025/NĐ-CP quy định việc thực hiện nguyên tắc "phi địa giới hành chính", tức là người dân có quyền đến bất cứ UBND cấp xã nào để yêu cầu được giải quyết các TTHC mà không phụ thuộc vào nơi cư trú thì Sở Nội vụ đã triển khai thông suốt. Trong thời gian thí điểm, sở phối hợp, hướng dẫn các xã, phường, đặc khu bố trí cán bộ, công chức, viên chức tại Trung tâm Phục vụ hành chính công cấp xã hỗ trợ người dân, tổ chức nộp hồ sơ phi địa giới hành chính. Và với kết quả giải quyết 14/14 hồ sơ phi địa giới hành chính phát sinh tại 2 xã, phường trên đã góp thêm điểm cộng cho chỉ số CCHC của sở.

Chưa hết, theo thống kê của Sở Nội vụ, qua một cửa, một cửa liên thông, sở tiếp nhận 557 hồ sơ, trong đó 528 hồ sơ tiếp nhận trực tuyến, giải quyết đúng hạn, trước hạn đạt 99,6%. Còn thực hiện số hóa hồ sơ, giấy tờ cũng thông suốt với 448 hồ sơ được giải quyết... Ngoài ra, kết quả giải quyết TTHC thực hiện tại Trung tâm Dịch vụ việc làm tỉnh Lâm Đồng (đơn vị trực thuộc sở) với 4.850 hồ sơ, đã giải quyết trước hạn và đúng hạn 3.628 hồ sơ, tỷ lệ đạt 100%...

Chỉ số chung CCHC đạt 90,75% là kết quả tổng hòa việc thực hiện các nhiệm vụ của sở trong năm 2025. Từ triển khai đầy đủ, kịp thời công tác chỉ đạo điều hành về CCHC cho đến thực hiện có hiệu quả các nhiệm vụ về cải cách thể chế, TTHC, tổ chức bộ máy hành chính, chế độ công vụ...

Thuận lợi cho dân, doanh nghiệp

Với Sở Khoa học và Công nghệ (KH & CN) Lâm Đồng, thực hiện chỉ đạo của UBND tỉnh về CCHC, sở tập trung rà soát sửa đổi, bổ sung, xây dựng TTHC theo hướng đơn giản hóa, công khai hóa. Các loại TTHC được niêm yết công khai, thực hiện đúng tiến độ, thời gian quy định tại bộ phận một cửa. Đồng thời, sở đã chủ động rà soát, cắt giảm từ 10 - 15% thời gian giải quyết đối với nhiều TTHC trọng tâm so với quy định, tạo thuận lợi cho người dân, doanh nghiệp khi làm thủ tục. Điều đáng chú ý, Sở KH & CN đã trình UBND tỉnh ủy quyền giải quyết TTHC trên các lĩnh vực: sở hữu trí tuệ, an toàn bức xạ và hạt nhân; tiêu chuẩn, đo lường, chất lượng; hoạt động KH & CN; viễn thông và internet; tần số vô tuyến điện; góp phần rút ngắn thời gian các loại thủ tục chuyên ngành trên cho tổ chức, cá nhân.

> "Thời gian qua, các sáng kiến, sáng chế, giải pháp hữu ích của các cá nhân, tổ chức được Sở KH & CN tạo điều kiện khi đăng ký, không mất nhiều thời gian để có bằng sở hữu trí tuệ, phục vụ sản xuất, đời sống.
>
> **Thạc sĩ Hồ Trinh, ngụ phường Phan Thiết.**

Ông Nguyễn Văn Đức - Tổng Giám đốc Công ty Cổ phần Công nghệ EDEN HUB, xã Hàm Thuận Bắc, cho biết: "Sở KH & CN không chỉ khuyến khích mà còn hướng dẫn, rút gọn một số thủ tục khi thành lập doanh nghiệp KH & CN. Nhờ vậy, công ty chúng tôi sớm hình thành, hoạt động lĩnh vực nhà nước khuyến khích phát triển, hỗ trợ nông dân đầu tư công nghệ vào cây trồng, đem lại năng suất cao hơn".

Song song đó, Sở KH & CN đẩy mạnh hiện đại hóa hành chính với tỷ lệ văn bản ký số đạt 93,17%; hệ thống mạng CAMPUS vận hành ổn định, phục vụ hơn 2.000 người dùng mỗi ngày. Cán bộ, viên chức của ngành sử dụng phần mềm quản lý văn bản, điều hành tác nghiệp bảo đảm duy trì kết nối liên thông văn bản điện tử giữa UBND tỉnh, các sở, ngành, địa phương; cung cấp 100% dịch vụ công trực tuyến giải quyết TTHC của sở trên phần mềm một cửa điện tử của tỉnh.

Điểm sáng lĩnh vực tư pháp

Với ngành tư pháp theo ghi nhận từ cơ sở, nhiều nội dung, phần việc về tư pháp đã ngày càng thuận lợi hơn với người dân. Một cán bộ tư pháp ở xã Nhân Cơ cho biết, thực hiện CCHC, hiện nay nhiều nội dung, đầu việc đã được rút ngắn thời gian, công sức, hồ sơ cho công dân. Điển hình như đối với hoạt động đăng ký kết hôn...

Trước đây, công dân muốn đăng ký kết hôn ở địa bàn khác nơi thường trú thì phải xác minh tình trạng hôn nhân tại nơi đăng ký thường trú. Điều này mất khá nhiều thời gian, công sức. Nhưng hiện nay, chỉ cần đến nơi muốn làm thủ tục đăng ký kết hôn, việc xác nhận tình trạng hôn nhân được cơ quan, đơn vị tư pháp nơi đó làm bằng hình thức chuyển qua hệ thống trên môi trường số cho địa phương có công dân thường trú, rút ngắn thời gian, công sức cho công dân rất nhiều.

Đây chỉ là một trong số lĩnh vực cụ thể từ cơ sở đã được ngành tư pháp tỉnh Lâm Đồng tập trung chỉ đạo kiểm tra, rà soát để thực hiện đơn giản hóa các TTHC, tạo điều kiện thuận lợi cho cá nhân, tổ chức trong giải quyết hồ sơ, vụ việc có liên quan.

Năm 2025, sở đề ra 7 nội dung CCHC theo quy định, đến nay có 37/37 nhiệm vụ đã hoàn thành, đạt 100% kế hoạch đề ra.

Song song đó, sở triển khai thực hiện thí điểm các mô hình, sáng kiến CCHC nhằm nâng cao sự hài lòng của người dân. Cơ quan rà soát, tổng hợp danh sách TTHC trong lĩnh vực tư pháp còn sử dụng biểu mẫu giấy để đề xuất thay thế bằng biểu mẫu điện tử (eForm), gửi Văn phòng UBND tỉnh và Sở KH & CN cấu hình hệ thống; ban hành thông báo về việc cung cấp thông tin công chức của sở làm đầu mối phối hợp, hỗ trợ trong quá trình triển khai thực hiện thí điểm các mô hình, sáng kiến CCHC.

Trong công tác cải cách thể chế do sở chủ trì, công tác xây dựng văn bản quy phạm pháp luật được thực hiện tốt. Riêng từ khi sáp nhập tỉnh Lâm Đồng mới, HĐND tỉnh đã thông qua 14 nghị quyết, UBND tỉnh đã ban hành 38 quyết định góp phần lớn vào việc vận hành bộ máy, thực hiện các nhiệm vụ, mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội chung.

Theo bà Phạm Thị Trà My - Giám đốc Sở Tư pháp, để có được kết quả trên, sở luôn chú trọng công tác lãnh đạo, chỉ đạo, xác định CCHC là nhiệm vụ trọng tâm, xuyên suốt trong quá trình thực hiện nhiệm vụ chính trị được giao, phân công nhiệm vụ cụ thể, rõ người, rõ việc, rõ thời gian và rõ trách nhiệm. Sở đạt 82,78/89 điểm trong bộ chỉ số CCHC theo chuẩn tối đa, được xếp loại tốt.

H. CHI - T. KHOA - H. THOAN

7 xã, phường vùng Đông Nam tỉnh:

Chiếm top đầu cải cách hành chính năm 2025

Trong 13 tập thể có thành tích xuất sắc trong phong trào thi đua "Đẩy mạnh cải cách hành chính nhà nước trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng" năm 2025 được Chủ tịch UBND tỉnh tặng Bằng khen, có 3 sở và 10 xã, phường. Đáng chú ý trong 10 xã, phường ấy có 7 tập thể nằm ở khu vực Đông Nam tỉnh với chỉ số cải cách hành chính ghi nhận trên Cổng dịch vụ công quốc gia từ 82,63 - 88,09 điểm...

Quang cảnh một cửa ở xã Tuyên Quang.

Không gian trải nghiệm cải cách hành chính ở xã Tiến Thành.

Những mô hình, sáng kiến phù hợp

Xem qua báo cáo thành tích của các phường, xã ở khu vực Đông Nam tỉnh được khen tặng, người ta nhận ra điều nổi bật chung, đó là sự sáng tạo phù hợp bởi giải quyết được những vấn đề thực tiễn đặt ra tại từng nơi thông qua các mô hình, sáng kiến cải cách hành chính. Từ đây, đã góp phần đạt được mục tiêu là nâng cao sự hài lòng của người dân, qua tạo sự tiện lợi trong đi lại cũng như tiết giảm thời gian.

Như tại Tuyên Quang - xã đứng thứ 1/124 xã, phường, đặc khu với 88,09/99 điểm tuyệt đối đã triển khai các mô hình như: "Thứ tư nói Không: Không viết, Không hẹn" trước mắt đã tạo sự lan tỏa hiệu quả. Song song đó, xã duy trì 2 tổ: Công nghệ số cộng đồng, Ứng cứu công nghệ và nghiệp vụ hỗ trợ người dân nộp hồ sơ trực tuyến và tra cứu kết quả tại bộ phận một cửa. Theo đó, hồ sơ nhận trực tuyến chiếm hơn 91% với 4.227/4.640 hồ sơ tiếp nhận, hồ sơ thanh toán trực tuyến: 3.423/3.623 hồ sơ, đạt tỷ lệ 94,48% và hồ sơ số hóa: 4.405/4.416 hồ sơ, đạt tỷ lệ 99,75%.

Trong khi đó, Mũi Né - phường đứng thứ 2/124 xã, phường, đặc khu với 86,50 điểm, đã triển khai nhiều mô hình, sáng kiến cải cách hành chính như các mô hình: "Ngày hạnh phúc", "Công khai thủ tục hành chính (TTHC) số", "Hồ sơ giấy 1 lần", "Hồ sơ không bản giấy", "Hồ sơ không hẹn" với 1.038 hồ sơ. Từ đây, đã gỡ những hồ sơ khó, nâng số hồ sơ phường đã giải quyết sớm và đúng hẹn 6.205/6.328 hồ sơ, còn 109 hồ sơ chưa tới hạn. Riêng số hóa hồ sơ, từ ngày 1/7 - 31/12/2025, phường có 5.530/5.530 hồ sơ TTHC đầu ra đã được số hóa, đạt 100%.

Còn phường Tiến Thành, đơn vị xếp thứ 6/124 xã, phường, đặc khu với 83,79 điểm thì bên cạnh triển khai thí điểm 5 mô hình là thực hiện 2 sáng kiến về cải cách hành chính. Mới lạ là sáng kiến "Không gian trải nghiệm dịch vụ hành chính công thân thiện", xã đã trang trí khu vực ngồi chờ, góc check-in, thoáng đãng, thẩm mỹ, có điểm tâm, nước uống miễn phí, tạo không gian đẹp. Với mục đích như UBND phường Tiến Thành chủ ý là để lưu lại những khoảnh khắc ý nghĩa của người dân khi hoàn thành các thủ tục quan trọng như đăng ký kết hôn, khai sinh, cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất. Rằng "Góc chờ nhỏ" nhưng mang lại giá trị lớn về mặt cảm xúc. Đó là giảm áp lực chờ đợi, để người dân cảm nhận được sự quan tâm, chia sẻ từ cơ quan hành chính.

Cùng với tinh thần trên, Hàm Kiệm - xã đứng thứ 8/124 xã, phường, đặc khu với 83,38 điểm đã triển khai 3 mô hình sáng kiến, nhằm giải tỏa áp lực cho người dân, vì sau sáp nhập, không ít người dân đến trụ sở xã rất xa, phải đi đường vòng. Đó là mô hình "Hỗ trợ nộp và tiếp nhận hồ sơ TTHC" tại các thôn xa trung tâm xã Hàm Kiệm và 2 mô hình: "Giải quyết TTHC giờ thứ 9" và "Ngày thứ sáu không hẹn" tại Trung tâm Phục vụ hành chính công xã Hàm Kiệm. Ngay tên gọi đã cho thấy tinh thần trên nên cả 3 mô hình đã mang lại hiệu quả thiết thực trong công tác cải cách hành chính, được người dân và doanh nghiệp đồng tình ủng hộ.

Thuần thục công nghệ

Với tổng số hồ sơ tiếp nhận là 7.997 hồ sơ, trong đó hồ sơ giải quyết trước và đúng hạn đạt 99,78%, Phú Thủy - phường đứng thứ 3/124 xã, phường, đặc khu với 85,58 điểm đã ít nhiều chứng minh việc xây dựng và phát triển chính quyền điện tử, chính quyền số tốt thế nào. Trước đó, UBND phường ban hành kịp thời các văn bản chỉ đạo triển khai chuyển đổi số; kiện toàn Ban Chỉ đạo và Tổ công nghệ số cộng đồng; đẩy mạnh phong trào "Bình dân học vụ số". 100% cán bộ, công chức được trang bị tài khoản thư điện tử công vụ, chữ ký số; 100% văn bản, hồ sơ công việc được xử lý trên Hệ thống quản lý văn bản thông tin và điều hành tỉnh… Theo đó, tỷ lệ số hóa hồ sơ, kết quả giải quyết TTHC thuộc thẩm quyền đạt 100%; tỷ lệ cấp kết quả giải quyết TTHC điện tử đạt 100%; tỷ lệ hồ sơ trực tuyến toàn trình đạt 95,75%; tỷ lệ thanh toán trực tuyến đạt 91,09%.

Tương tự, phường Bình Thuận ở vị trí thứ 4/124 xã, phường, đặc khu với 84,73 điểm cũng có khối lượng hồ sơ phải giải quyết rất lớn trong năm 2025, là 8.640 hồ sơ. Trong đó, hồ sơ nhận trực tuyến là 8.035 hồ sơ, đạt 93% và giải quyết trước hạn, đúng hạn 8.607/8.640 hồ sơ, đạt 99,6%. Không có hồ sơ trễ hẹn. Hồ sơ số hóa chiếm tỷ lệ cao: 8.498/8.640 hồ sơ, đạt 98%, trong khi chỉ tiêu giao 80%. Kết quả này cũng cho thấy, hạ tầng công nghệ thông tin (CNTT) tại các cơ quan, đơn vị của UBND phường hiện nay đã cơ bản đáp ứng yêu cầu triển khai ứng dụng CNTT trong công tác quản lý, điều hành và hoạt động của các đơn vị. Phần mềm quản lý văn bản và điều hành của tỉnh (qlvb.lamdong.gov.vn) được 100% cán bộ, công chức, viên chức ứng dụng để triển khai việc giải quyết văn bản hành chính hàng ngày…

Trong khi đó, Nam Thành - xã ở miệt ven sông La Ngà đứng thứ 9/124 xã, phường, đặc khu với 82,63 điểm cũng đã đầu tư, xây dựng hạ tầng CNTT phục vụ trong cải cách hành chính khiến ai biết cũng phải ngạc nhiên. Sau sáp nhập, xã tập trung quản lý, sử dụng hiệu quả Hệ thống thông tin giải quyết TTHC, phần mềm quản lý văn bản và điều hành, chữ ký số; thành lập các tổ công nghệ số cộng đồng; tổ hỗ trợ người dân và doanh nghiệp nộp hồ sơ trực tuyến, tổ ứng cứu công nghệ; sáng kiến tổ hỗ trợ chứng thực lĩnh vực tư pháp... Nhờ vậy, với tổng số hồ sơ tiếp nhận 6.608 hồ sơ/49 TTHC, xã đã số hóa hồ sơ TTHC 100% cả tiếp nhận đầu vào và đầu ra. Kết quả giải quyết hồ sơ luôn được cập nhật kịp thời, việc từ chối tiếp nhận đều được trả lời bằng văn bản một cách công khai, minh bạch.

7 xã, phường khu vực Đông Nam tỉnh được khen trong cải cách hành chính năm 2025 đều thực hiện 7 nhiệm vụ (cải cách thể chế, tài chính công, TTHC, tổ chức bộ máy nhà nước…) với mức độ tốt khác nhau, trong đó nổi lên những mô hình, sáng kiến mới, lạ, đáp ứng nhu cầu người dân và đều thuần thục về công nghệ, thể hiện rõ ở những xã, phường có lượng hồ sơ lớn.

BÍCH NGHỊ

Nghi thức trưởng thành độc đáo của người Chăm Hồi giáo Bàni

Lễ Kareh - Katal là một nghi lễ vòng đời vẫn được cộng đồng người Chăm Hồi giáo Bàni ở tỉnh Lâm Đồng gìn giữ. Nghi lễ không chỉ báo với tổ tiên về một thành viên đã trưởng thành, mà còn đánh dấu việc người đó chính thức trở thành tín đồ Hồi giáo Bàni.

Trang phục truyền thống của các cháu trai trong ngày lễ.

Dấu mốc trưởng thành thiêng liêng

Từ bao đời nay, vào các tháng 6, 8 hoặc 10 theo lịch Chăm, cộng đồng người Chăm Hồi giáo Bàni tổ chức Lễ Kareh - Katal - Lễ trưởng thành (Lễ nhập đạo) cho nam, nữ khi bước sang tuổi 15. Đây là một nghi lễ quan trọng trong đời người của đồng bào Chăm Hồi giáo Bàni.

Theo Imưm Kết ở thôn Bình Thắng, xã Bắc Bình, Lễ Kareh - Katal của người Chăm thường được làm trong 3 ngày 2 đêm. Ngày thứ nhất, mọi người trong gia đình lo chuẩn bị trang phục, dựng rạp. Ngày thứ 2, họ chuẩn bị lễ vật như: chuối, nếp nổ, bánh ít, bánh xà lam... Và lễ cúng sẽ diễn ra vào ngày thứ 3. Dịp này, gia chủ (người đứng ra tổ chức) sẽ mời tất cả bà con trong làng đến dự để cùng chứng kiến thời khắc cậu con trai và cô con gái được thần linh công nhận là người trưởng thành. Tùy theo điều kiện kinh tế mà mỗi gia đình có thể tổ chức Lễ trưởng thành cho con trai, con gái lớn hay nhỏ. Thường thì gia đình phải chuẩn bị mỗi người một nải chuối, một khay nếp nổ và một con gà trống để làm lễ cúng thần linh.

Vào lúc hoàng hôn, các thanh niên nam nữ tập hợp tại địa điểm làm lễ. Nam sẽ do một vị chức sắc gọi là Imem hướng dẫn vào ngồi trong một rạp. Nữ sẽ được bà "Amuk Buh" hướng dẫn vào ngồi trong một cái rạp khác. Đến sáng hôm sau, khi mặt trời vừa mọc, những người đỡ đầu cho số thanh niên nam nữ trên lần lượt hướng dẫn cho xuống sông tắm rửa tội. Đây là phần việc quan trọng trong quá trình tiến hành Lễ trưởng thành.

Các cháu gái sinh hoạt trong một không gian riêng.

Người Chăm quan niệm, dòng sông sẽ rửa sạch mọi bụi trần, rửa sạch mọi tội lỗi và mang lại sự thuần khiết cho con người. Đến với dòng sông là nhớ lại cội nguồn, thông báo với đất trời giai đoạn trưởng thành của một đời người.

Nghi lễ đặc biệt và những biến đổi theo thời gian

Trong ngày lễ chính, từ sáng sớm, các bậc cao niên đưa thanh niên ra sông tắm gội, thực hiện nghi thức thanh tẩy. Sau đó, họ được đưa về rạp lễ, nơi các vị chủ lễ đặt tên theo các vị thần đỡ đầu. Những cái tên này sẽ theo họ suốt đời, kể cả khi qua đời.

Tiếp đến là nghi thức truyền thống đánh dấu sự trưởng thành của nam giới, trước kia được thực hiện đầy đủ, nhưng ngày nay chủ yếu mang ý nghĩa tượng trưng. Đối với nữ, nghi lễ cắt tóc mái được thực hiện như lời cam kết không làm điều sai trái trong đạo giáo. Trong quá trình diễn ra nghi lễ chính thức, một người bế một bé trai khoảng 8 tháng đến 1 tuổi là con cháu của gia đình hay trong dòng họ tổ chức lễ và gọi là Anek Po La Dhi (Pô-la-thì) vào làm lễ.

Tuy vẫn còn những nghi thức và tập tục trong quá trình thực hiện Lễ Kareh - Katal, nhưng so với trước đây thì có sự tiến bộ hơn, nhất là vấn đề rút ngắn thời gian trong quá trình làm. Ông Lư Văn Xuống - một người lớn tuổi ở thôn Bình Thắng, xã Bắc Bình cho biết: "Trước kia, những người tham gia làm Lễ Kareh - Katal này phải đi tát ao bắt cá, vào rừng chặt củi để chuẩn bị lễ. Và sau khi kết thúc lễ thì những người này vẫn tiếp tục ở lại phục vụ cho gia chủ từ 7 - 10 ngày. Từ lúc bắt đầu làm lễ đến khi kết thúc lễ cũng mất gần nửa tháng, nhưng bây giờ tiến bộ hơn thì rút gọn lại trong 3 ngày".

Kết thúc buổi lễ, gia đình mời bà con, lối xóm đã đến dự chứng kiến thời khắc cậu con trai và cô con gái được thần linh công nhận là người trưởng thành dùng bữa cơm thân mật. Các cô gái, chàng trai tại lễ trưởng thành này sẽ được bà con, họ hàng tặng quà chúc mừng. Như vậy, kể từ đây, những cô gái, chàng trai này đã chính thức trở thành tín đồ Hồi giáo Bàni và thành viên chính thức trong tộc họ.

THU HÀ

Chelsea trước bài toán khó mang tên Manchester City

Vòng 32 Ngoại hạng Anh mang đến một trong những cặp đấu đáng chú ý nhất khi Chelsea chạm trán Manchester City. Đây không chỉ là màn so tài giữa 2 tên tuổi lớn của bóng đá Anh, mà còn là trận đấu có ý nghĩa quan trọng với cả 2 trong giai đoạn nước rút của mùa giải.

Manchester City vẫn được đánh giá nhỉnh hơn Chelsea.

Cuộc tiếp đón Manchester City trên sân nhà Stamford Bridge vào lúc 22 giờ 30 ngày 12/4 được dự báo là thử thách cực đại với Chelsea. Trong bối cảnh phong độ phập phù và lực lượng sứt mẻ, đội bóng thành London phải nỗ lực tối đa nếu không muốn trắng tay trước Manchester City đang tăng tốc trong cuộc đua tranh chức vô địch với Arsenal.

Chelsea đang rơi vào giai đoạn tệ hại nhất mùa khi thua liền 4 trận trên mọi đấu trường, bị loại khỏi Champions League. Họ đang đứng vị trí thứ 6 với 48 điểm, mục tiêu thiết thực lúc này là giữ vững vị trí trong nhóm cạnh tranh suất dự cúp châu Âu. Tuy nhiên, phong độ thiếu ổn định đang là vấn đề lớn của đội chủ sân Stamford Bridge. Những chiến thắng xen kẽ các thất bại khiến họ chưa thể tạo ra sự bứt phá cần thiết. Một đội bóng muốn cạnh tranh top 4 không thể sở hữu hàng thủ mong manh như Chelsea hiện tại. Huấn luyện viên Liam Rosenior đã liên tục thay đổi hệ thống phòng ngự, từ sơ đồ 4 hậu vệ sang 3 trung vệ, cùng với đó là việc xoay tua nhân sự gần như mỗi trận. Và điều này đã khiến hàng thủ của Chelsea thiếu đi sự ăn ý và ổn định. Hệ quả họ đã thủng lưới nhiều hơn cả những đội như: Brighton, Sunderland hay Crystal Palace.

Trong khi đó, Manchester City thất bại trước Real Madrid tại Champions League, xen giữa là những điểm số đánh rơi tại Premier League trước West Ham, Nottingham cầm hòa đã giáng một đòn mạnh vào tham vọng giành danh hiệu của họ. Tuy nhiên, ở đấu trường cúp thì Manchester City vẫn thể hiện bản lĩnh và sức mạnh đáng gờm. Trong trận chung kết cúp Liên đoàn với Arsenal và tứ kết FA Cup thắng Liverpool, Manchester City đã chứng minh điều này. Đoàn quân của huấn luyện viên Pep Guardiola duy trì chuỗi phong độ ấn tượng với lối chơi kiểm soát bóng chặt chẽ và khả năng tấn công đa dạng. Họ đang đứng thứ 2, kém ngôi đầu 9 điểm và tiếp tục được xem là đối trọng lớn nhất của Arsenal trong cuộc đua vô địch.

Lịch sử đối đầu cũng không đứng về phía Chelsea khi họ thường xuyên gặp khó trước Manchester City trong những mùa gần đây. Dù vậy, lợi thế sân nhà vẫn là điểm tựa để đội bóng áo xanh nuôi hi vọng tạo nên bất ngờ. Những nhân tố trẻ giàu năng lượng như Cole Palmer hay các mũi tấn công tốc độ có thể mang đến sự đột biến nếu tận dụng tốt cơ hội. Bên kia chiến tuyến, sức mạnh của Manchester City tiếp tục đặt vào hàng công với những cái tên có khả năng định đoạt trận đấu. Chỉ cần một khoảnh khắc lơ là, hàng thủ Chelsea hoàn toàn có thể phải trả giá trước sự sắc bén của đối phương.

Trận đấu tại Stamford Bridge hứa hẹn diễn ra hấp dẫn và giàu tốc độ khi cả 2 đội đều có mục tiêu rõ ràng. Tuy nhiên, với phong độ ổn định cùng bản lĩnh đã được kiểm chứng, Manchester City vẫn được đánh giá nhỉnh hơn. Chelsea nếu muốn giữ điểm ở lại London sẽ cần một màn trình diễn vượt ngưỡng - nơi tinh thần chiến đấu và sự hiệu quả phải được đẩy lên mức cao nhất.

VĂN DƯƠNG

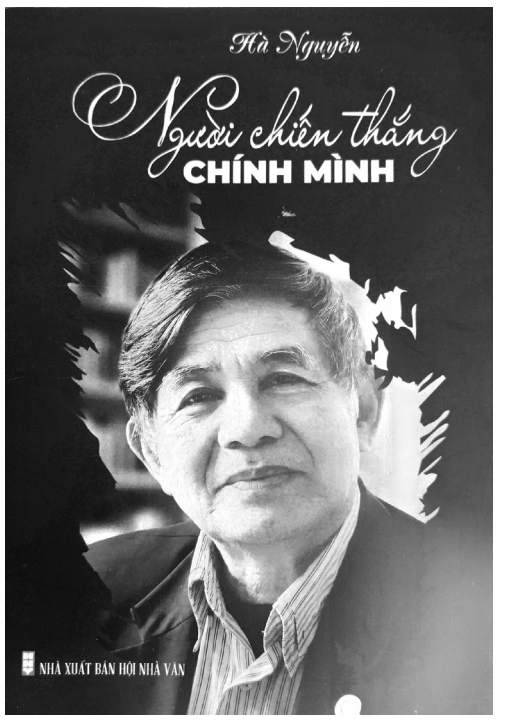
TÁC GIẢ - TÁC PHẨM

Nhà báo Nguyễn Mậu Siệc chiến thắng chính mình

Cuốn sách "Người chiến thắng chính mình" (NXB Hội Nhà văn, 2/2026) của Hà Nguyễn viết về nhà báo Nguyễn Mậu Siệc vừa ra mắt bạn đọc. Điều thú vị, tác giả chính là con trai của ông. Những câu chuyện được cha kể suốt thời thơ ấu, khi trưởng thành đã được chắp nối, xâu chuỗi lại thành một cuốn sách chân thực, giàu cảm xúc.

Các thế hệ cán bộ, phóng viên Báo Lâm Đồng cùng nhà báo Nguyễn Mậu Siệc trong buổi ra mắt.

Bìa cuốn sách "Người chiến thắng chính mình".

1.Tập sách 140 trang, gồm 9 phần: Người chiến thắng chính mình; Nguồn cội và dấu ấn tuổi thơ; Vụ thảm sát bất thành; Làm báo thời chiến tranh; Người mẹ khả kính; Mối tình đầu dang dở; Món nợ ân tình; Hạnh phúc tuổi xế chiều; Ba tôi - một đời ân nghĩa; trong đó, phần mở đầu được chọn làm tựa đề chung, đồng thời là chủ đề xuyên suốt. Lật mở từng trang sách, chân dung cha mẹ của tác giả hiện lên rõ nét, giúp người đọc cảm nhận sâu sắc tâm hồn, cốt cách của hai con người vừa là bạn đời, vừa là đồng môn, đồng nghiệp.

Nhà báo Nguyễn Mậu Siệc sinh năm 1946 tại Quảng Bình, mồ côi cha khi chưa đầy 6 tháng tuổi. Tuổi thơ ông gắn với nghèo khó, là những ngày cùng mẹ tưới nước cứu lúa giữa vùng gió cát khắc nghiệt. Học xong phổ thông, ông viết báo, làm phóng viên Báo Quảng Bình từ năm 1965; sau ngày đất nước thống nhất là báo Dân tỉnh Bình Trị Thiên. Năm 1981, ông cùng vợ là nhà báo Hà Thị Tuyết Mai chuyển công tác vào Báo Lâm Đồng. Tại đây, ông lần lượt giữ các vị trí Thư ký Tòa soạn, Phó Tổng Biên tập, Tổng Biên tập Báo Lâm Đồng và Phó Chủ tịch Thường trực Hội Nhà báo tỉnh. Ở bất cứ cương vị nào, ông cũng sống trọn vẹn với nghề bằng cả tâm, tình và trách nhiệm.

Cám dỗ về vật chất là cám dỗ lớn nhất của con người, nhất là trong giai đoạn cuộc sống quá khó khăn; nhưng ông đều vượt qua, đứng thẳng, không gục ngã. Khi còn làm báo Dân, trụ sở bên sông Hương, ông viết phóng sự điều tra về tiêu cực kéo dài tại bến xe Nguyễn Hoàng về tình trạng tuồn vé ra "chợ đen" bán với giá cắt cổ. Chủ nhà xe đã tìm đến tận nhà, đặt lên bàn 70 cây vàng để ông rút bài, thậm chí sẵn sàng nâng lên 100 cây vàng nếu chưa thỏa mãn. Nhưng ông kiên quyết từ chối và bài báo được đăng tải, vụ án bị khởi tố, lấy lại lẽ công bằng cho người dân nghèo.

2. Ngoài chuyện nghề, chuyện đời, cuốn sách còn cả những câu chuyện gia đình, quê hương, về những con người đã để lại dấu ấn sâu đậm trong cuộc đời ông. Đó là câu chuyện hi sinh của một bậc cha chú trong họ Nguyễn Mậu để cứu cả làng Hiển Lộc quê ông khỏi họa thảm sát trước mũi súng của giặc Pháp năm 1947. Đó là hình ảnh dì Bân cùng với những bát nước chè xanh nóng hổi, những củ khoai củ sắn chia sẻ ân tình trong những ngày mưa bom, bão đạn. Để ông ngẫm "Chiến tranh khốc liệt, đã buộc con người phải gần nhau hơn, thương nhau hơn, những mối quan hệ xa lạ dần trở thành ruột thịt" (Người mẹ khả kính). Đó là hình ảnh cô thiếu nữ Hồng Xuân "vừa học chữ, vừa chạy bom, vừa lớn lên trong khói lửa", đã để lại trong lòng nhà báo trẻ Nguyễn Mậu Siệc "một cảm xúc rất mỏng, rất trong, chưa kịp gọi thành tên...".

Cuộc đời đưa ông sang một bến khác khi gặp cô Hà Thị Tuyết Mai - bạn chung lớp Đại học Báo chí khóa 1 (1969 - 1973), Trường Tuyên giáo Trung ương (nay là Học viện Báo chí và Tuyên truyền). Mùa hè năm 1973, sau lễ bế giảng cũng là lúc hai cử nhân báo chí về chung một nhà. Cùng nghề, cùng lý tưởng, họ cùng vun vén, dựng xây nên một tổ ấm đầy ắp tiếng cười. Không nắm tay ông đi hết cả đời, cách đây 20 năm, nhà báo Hà Thị Tuyết Mai đã rời cõi tạm vì bệnh hiểm nghèo. Ông ở lại, gìn giữ ký ức đẹp như một nguồn an ủi, tiếp tục sống bên con cháu, trọn vẹn nghĩa tình, thủy chung.

3. Vào ngày đầu tháng 4 này, những người bạn văn bút của nhà báo Nguyễn Mậu Siệc tụ họp về Nhà Văn hóa Lao động tỉnh bên bờ hồ Xuân Hương khi cuốn sách ra mắt bạn đọc. Nhiều kỷ niệm đẹp được khơi lại, nhiều câu chuyện được những người làm báo cùng thời với ông kể làm cho những trang sách càng trở nên chân thật, sống động.

Nhà báo, nhà thơ Uông Thái Biểu, nguyên Trưởng Đại diện Báo Nhân dân khu vực miền Trung Tây Nguyên chia sẻ: "Đọc cuốn sách, tôi rất xúc động, bởi anh Siệc không quên quá khứ, anh lưu lại trong tâm khảm của mình tất cả ký ức đẹp, ký ức có ý nghĩa, những lời dạy của bà nội, dòng lịch sử của quê hương, hình ảnh người mẹ nuôi đùm bọc chở che, một mối tình chưa thành hình... Tác giả Hà Nguyễn dù không chuyên ngành văn chương, nhưng đã chuyển tải được thông điệp, tư tưởng, thông tin và tinh thần của cha mình trong suốt thời gian 80 năm ông đã sống, tận tâm với cuộc đời, tận hiến với gia đình, con cháu và tận hiến với nghề nghiệp của mình".

Nhà thơ Trần Ngọc Trác - Chi hội trưởng Chi hội Nhà văn Việt Nam tại Lâm Đồng, người gắn bó với nhà báo Nguyễn Mậu Siệc từ năm 1981 ở Báo Lâm Đồng chia sẻ: "Anh Siệc mang đầy đủ phẩm chất của một người làm báo cách mạng, chiến thắng lòng tham, chấp nhận những hi sinh, nhận thiệt thòi về bản thân mình, chọn lối sống thanh sạch, hạnh phúc. Tác giả Hà Nguyễn đã tái hiện được tất cả những phần cốt lõi mà cha mẹ mình muốn gửi gắm và dành niềm yêu kính, tự hào qua những trang viết".

QUỲNH UYÊN

Triển lãm hình ảnh "Lâm Đồng viết tiếp bản hùng ca"

Triển lãm hình ảnh "Lâm Đồng viết tiếp bản hùng ca" do Bảo tàng Lâm Đồng tổ chức nhân kỷ niệm 51 năm Ngày Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước, giới thiệu đến công chúng 110 hình ảnh, tư liệu quý.

Không gian trưng bày được chia làm 3 phần, tái hiện trang sử đấu tranh hào hùng của cả dân tộc và quê hương Lâm Đồng trong kháng chiến chống Mỹ.

Phần "Bản hùng ca thống nhất" phản ánh tinh thần chiến đấu và lao động sục sôi từ hậu phương đến tiền tuyến. Đó là hình ảnh thanh niên miền Bắc nô nức lên đường "xẻ dọc Trường Sơn" đi cứu nước, Nhân dân miền Nam nổi dậy phá ấp chiến lược, không khí lao động, sản xuất, kiến thiết dựng xây ở miền Bắc, các chiến thắng quân sự quan trọng, đến dấu mốc ký Hiệp định Paris và đại thắng mùa xuân 1975... Qua đó cho thấy sức mạnh đoàn kết toàn dân làm nên thắng lợi lịch sử.

Phần "Quân dân Lâm Đồng trong kháng chiến (1966 - 1975)" đã làm nổi bật vai trò, đóng góp của lực lượng vũ trang và Nhân dân Lâm Đồng qua những hình ảnh sinh động về vận chuyển hậu cần, chiến đấu, học tập trong chiến khu, cùng các phong trào đấu tranh chính trị của học sinh, sinh viên, phật tử Đà Lạt... Đã thể hiện tinh thần kiên cường, mưu trí, sự gắn bó quân - dân, là sự đóng góp to lớn của Lâm Đồng vào thắng lợi chung.

Phần "Lâm Đồng những ngày tháng 4 lịch sử" đã tái hiện khí thế tổng tiến công mùa xuân 1975 trên địa bàn toàn tỉnh, diễn biến các trận đánh, hình ảnh giải phóng từ Đức Lập, Đà Lạt đến Phan Thiết; cùng niềm vui vỡ òa của Nhân dân trong ngày thống nhất, ghi lại thời khắc chuyển mình lịch sử, thống nhất đất nước.

Triển lãm kéo dài đến hết ngày 15/5/2026 tại Bảo tàng Lâm Đồng (số 4 Hùng Vương, phường Xuân Hương - Đà Lạt), góp phần giáo dục truyền thống và khơi dậy niềm tự hào dân tộc.

THÁI AN

Du khách tham quan không gian trưng bày.

TRUYỆN NGẮN

Nhìn ra phía núi

Tranh minh họa: Lý Long

Bà dọn về ở với ông vào đúng ngày mưa tầm tã. Đó không phải là một cơn mưa bình thường mà mưa lớn do hoàn lưu sau cơn bão. Căn nhà tạm bợ của bà đã bị vạt núi ở phía sau sạt xuống vùi lấp không còn vết dấu. Cũng may lúc ấy, bà May vừa đội mưa đi tìm mẹ con đàn gà mái hoa mơ trú mưa trong hốc đá cạnh nhà hàng xóm. Bà thoát chết nhưng đã không còn chỗ nương thân. Chiếc điện thoại cục gạch đã bị vùi trong đống đổ nát mất rồi. Trên cuốn lịch treo tường có ghi số điện thoại của mấy đứa con nuôi giờ cũng không thể tìm lại được. Hàng xóm thì còn đang mải lo chạy người chạy của, bởi ai biết ngọn núi phía sau sẽ sụp xuống lúc nào. Chính quyền địa phương đang vận động mọi người gấp rút di tản đến nơi an toàn. Ông đến đúng lúc bà đang loay hoay chẳng biết phải làm sao. "Về nhà thôi bà", ông nói lúc kéo tay bà rời khỏi đống đổ nát tan hoang. Bà ôm khư khư chiếc nón mê đựng mẹ con đàn gà mái hoa mơ trước ngực. Tài sản lúc cuối đời của bà khi theo ông về nhà chỉ nghèo nàn có vậy. "Nhưng nó là sự sống. Bà nghĩ xem, đàn gà sẽ lớn lên rồi chúng sẽ sinh sôi nảy nở". Ông nói thế lúc nhìn bà đưa bàn tay nhăn nheo lên lau mắt.

Ông làm một cái chuồng nhỏ ở sau nhà, thả mẹ con gà mái mơ vào đó. Bà ngồi nép vào một bên góc hè, nhưng vẫn có cảm giác chiếc camera đang chĩa thẳng vào mình. Ông bảo:

- Kệ! Tụi nhỏ lắp để ngày nào cũng vào ngó nhà cửa cho yên tâm ấy mà.

- Tôi đến đây thế này không tiện cho ông.

- Có gì mà không tiện. Bà yên tâm, tụi nhỏ đều hiểu chuyện.

Tụi nhỏ của ông thật ra đã không còn nhỏ nữa. Đứa nào cũng đã lập gia đình, có mái ấm riêng. Lần lượt từng đứa một kéo nhau xuống phố học hành, lập nghiệp. Vợ mất từ khi các con còn nhỏ dại, bao năm ông vẫn lủi thủi một mình. Tụi nhỏ thay nhau nài nỉ ông xuống phố ở cùng. Nhưng làm sao ông có thể rời xa được núi. Nơi ông được sinh ra và gắn bó cả đời. Nơi mồ mả tổ tiên ông bà và người vợ xấu số của mình nằm lại. Tụi nhỏ biết chẳng thể nào bứng cha mình rời khỏi núi như bứng một cái cây nên đành lòng để ông lại núi. Thỉnh thoảng tụi nhỏ thay nhau trở về nhà, lặng lẽ trút bỏ những muộn phiền, hít căng lồng ngực sương trời gió núi rồi lại lặng lẽ ra đi. Chúng chẳng đành lòng ngoảnh lại phía sau vì biết rằng có bóng dáng của cha già đứng đó dõi theo năm năm, tháng tháng. Cái tin bà May dọn về ở cùng, tụi nhỏ của ông hẳn nhiên biết chứ. Bởi ông có chuyện gì hàng xóm cận kề cũng báo cho con cháu ở xa. Hơn nữa nhà gắn nhiều camera, dẫu bà May có ngồi nép vào xó xỉnh nào cũng không qua mắt nổi. Tụi nhỏ lặng người đi khi bao nhiêu năm trôi qua cuối cùng trong căn nhà của bố cũng có bóng dáng một người đàn bà. Tối ấy chúng thấy nhà sáng sủa hơn vì thêm những chiếc bóng điện được bật lên. Mâm cơm có thêm người, bố chẳng còn ngồi một mình nhai trệu trạo như bao nhiêu bữa khác. Đêm ấy chính là đêm những đứa con xa quê đặt lưng xuống đã ngủ ngon lành. Vì chúng không còn phải lo gió thổi từ phía núi.

Sáng hôm sau, người con trai cả điện về hỏi đêm qua còn mưa nhiều không bố? Cô May lạ nhà có ngủ được không? Cô con gái thì không quên dặn dò:

- Có lọ cao xoa bóp lần trước về con mua để ở trong hộc tủ, bố nhớ đưa cô dùng. Nhìn qua camera con thấy chân cô đau, đi tập tà tập tễnh. Phía thềm giếng sau nhà mưa nhiều thường trơn trượt bố nhớ nhắc cô. Trời có lẽ còn mưa vài hôm nữa, đường sụt lún nhiều nơi, hai người cứ ở yên trong nhà đừng đi đâu nguy hiểm. Nhà có gì ăn nấy, đợi cuối tuần chúng con về sắm sửa thêm đồ đạc.

- Lần nào các con về cũng chất đầy đồ ăn trong tủ, hai người già ăn uống bao nhiêu. Các con không cần mua sắm nữa.

- Thì cũng phải mua mấy bộ đồ cho cô May chứ. Nhà cửa bị vùi lấp, đồ đạc chẳng còn gì. Mấy bộ đồ hàng xóm đưa qua chắc cũng cũ cả rồi.

- Phải! Phải! Vẫn là các con luôn chu đáo. Bố già rồi chẳng nghĩ được gì nhiều.

Ông tắt máy, ngồi im lặng bên bà. Tâm trí ông đang nghĩ về tụi nhỏ của mình, những đứa trẻ hiểu chuyện, từ nhỏ dù thiếu thốn vẫn nuôi dưỡng thói quen chẳng đòi hỏi gì nhiều. Ngay cả việc ông đón bà về nhà, chúng cũng không một câu khó dễ. Có phải những đứa trẻ lớn lên từ núi đều chất phác, thiện lành như cây cỏ? Ông chỉ tay lên tường, hướng ánh mắt của bà May vào mấy bức ảnh chụp tụi nhỏ của mình. Có những bức ảnh bị gián cắn nham nhở, mỗi lần nhìn vào đó ông đều dùng ký ức để vẽ lại hình ảnh con mình. Có bức đã ố màu thời gian, chỉ có nét cười thơ ngây của các con dường như vẫn vẹn nguyên tươi mới.

- Bà nhìn xem, kia là bức ảnh chụp đám cưới thằng cả. Cô dâu là người thành phố nhưng mê núi lắm. Nó nói sau này về già nhất định sẽ quay về núi sống.

- Hai đứa có nét phu thê lắm, chắc sẽ sống hạnh phúc đến già.

- Còn kia là bức ảnh chụp con gái ngày đi lấy chồng. Trên tay cầm bó hoa cải vàng hái dưới thung lũng đá. Con bé rất giống mẹ, nhất là ở nụ cười. Cái số nó cũng vất vả đủ đường, hai lần sinh con thì lần nào cũng đứng trước lằn ranh sinh tử. Kia là đứa con gái đầu lòng của nó, nụ cười giống hệt bà và mẹ.

- Bây giờ cháu ngoại ông chắc là lớn lắm rồi đấy nhỉ?

- Thành phố nuôi chúng lớn cả rồi. Lần nào về, chúng cũng hào hứng kể câu chuyện về thành phố. Có lẽ bà cũng sẽ thích nghe.

- Tốt quá! Ít ra ông còn nhìn thấy những đứa trẻ của mình lớn lên. Lũ trẻ của tôi thì... đã lâu không thấy chúng quay về núi nữa.

- Chúng sẽ về. Tất cả đều sẽ về thôi. Chỉ có điều chúng ta có đủ sức để chờ đợi chúng không.

- Phải! Chúng ta đã như mây trên núi.

Hai người già ngồi trước cửa nhà nhìn ra màn mưa trắng xóa. Họ không có nhiều thứ để bận tâm ngoài mớ ký ức cũng đã trắng xóa nhiều khúc, đoạn. Bà lấy chồng từ khi chưa kịp lớn. Chồng chết sớm, bà thành người giữ cửa nhà chồng mà không có nổi một mụn con. Cha mẹ chồng khuất núi, bà ở vậy ngắm hết mùa mận này trắng mùa mận khác. Có vài đứa trẻ đến với cuộc đời bà bằng cách này hay cách khác. Có đứa mồ côi sau trận lũ quét, bà thương tình đón về nuôi. Có đứa được bố mẹ bỏ trong chiếc địu đặt ở cổng nhà bà. Có đứa bố mẹ mang đến gửi để đi làm nương, nhưng biến cố bất ngờ xảy ra khiến họ không thể trở về. Bà đã nuôi chúng lớn bằng những mùa ngô, bằng rau rừng, bằng nghề bốc thuốc. Bà gắn bó với từng ngọn núi nơi đây bằng những ngày luồn rừng đi tìm thảo mộc. Núi sừng sững hiên ngang, bình yên là thế nhưng cũng có những cơn cuồng phong, thịnh nộ. Trước núi, con người vẫn nhỏ bé thế thôi. Bà vẫn ở đây, tiễn từng đứa con nuôi rời núi rồi lại trông ngóng chúng trở về. Nơi chúng đến cách xa cả vài ngàn cây số, nơi mà bà chưa từng đặt chân. Ngay cả trí tưởng tượng của bà cũng chỉ quanh quẩn núi, chẳng thể nào đuổi kịp bước chân của chúng.

- Hôm qua tôi lại nằm mơ thấy giấc mơ kỳ lạ ấy. Mơ thấy mình ngồi trên một con thuyền trôi giữa dòng sông mờ ảo. Mà xứ mình làm gì có sông ông nhỉ? Hay là một con sông nào đó trong tiền kiếp?

- Có thể là con sông trong tiềm thức của bà. Là một nơi nào đó mà bà từng muốn đến chăng?

***

Nhiều năm sau, thỉnh thoảng bà già vẫn mơ thấy hình ảnh mình ngồi trên một con thuyền trôi giữa dòng sông mờ mờ sương khói. Tụi nhỏ thỉnh thoảng có về thăm, chúng mang theo những câu chuyện về thành phố. Chúng nói dù có đi bất cứ nơi đâu thì dường như mạch nước nguồn của núi vẫn chảy trong thân thể. Có những buổi sáng chen chúc giữa dòng người đông nghịt, chỉ có thể ngửa cổ lên trời tìm kiếm một đám mây nào đó và tự nhủ rằng, chắc chúng bay từ núi. Giữa khói bụi, còi xe inh ỏi, tụi nhỏ phải tập cách cho tâm trí lắng lại để chỉ còn nghe thấy tiếng chim núi hót. Tiếng hót vọng ra từ tiềm thức của chúng. Bà sờ những vết sẹo trên bàn chân tụi nhỏ của mình, là dấu vết của đá núi để lại trên thân thể chúng. Tụi nhỏ nói: "Vết sẹo như chiếc lục lạc, đi đến đâu cũng phát ra âm thanh của cội nguồn".

Bà mất vào đúng hôm mây từ dưới thung lũng dâng lên như từng đợt sóng. Tụi nhỏ có đứa về kịp, có đứa không. Lúc tụi nhỏ thay quần áo mới, chải lại tóc cho bà, ông lặng lẽ ngồi bên nắm lấy bàn tay chai sần lạnh ngắt của người thương. Ông nhìn vào lòng bàn tay của bà, giữa những đường chỉ tay chằng chịt chợt nhận ra một con thuyền bát nhã. Giờ thì ông tin rằng bà đang ngồi trên thuyền, trôi trên dòng Nại Hà để đến một thế giới tốt đẹp hơn. Ông nhìn ra phía núi cũng đã thấy mây dâng lên quanh thung lũng như một dòng sông. Tụi nhỏ nói núi đã tiễn bà đi bồng bềnh một kiếp…

VŨ THỊ HUYỀN TRANG

TẢN VĂN

Ngọt ngào tháng tư

Tháng tư là mùa của hoa sữa, một loài hoa với hương thơm rất nồng đủ để làm xuyến xao dừng chân người qua lại trên khắp các nẻo đường. Lúc này, mọi thứ của thời gian đều trở nên ngưng đọng lại.

Những hàng cây vốn vẫn còn xanh lá và oi bức của mùa hè bắt đầu trở nên chuyển vàng, chuyển đỏ, tuy vậy ánh sắc đều dịu dàng và mát nhẹ hơn rất nhiều. Nếu như mùa hè người người thấy mọi thứ đều chỉ là dư ảnh vì những cơn nóng bức khi ai đó nhìn quá lâu dưới nắng, thì tháng tư khiến mọi người rung động bởi từng cơn gió mát thổi qua khiến lọn tóc bay bay, và lòng như chùng lại khi nhìn về phía từng hàng cây đã đến mùa thay lá. Nếu mùa đông mang trong mình từng cơn rét buốt khiến người ta muốn thu mình trong chăn ấm thì tháng tư lại có những đoạn tiết trời giao nhau như cô gái tuổi dậy thì đỏng đảnh.

Mới sáng ngày còn chút ánh nắng khiến lòng người ấm áp thì đột ngột đã có những cơn mưa phùn đậm chất nắng. Mưa nắng không đủ ướt người, như cái cách điều chỉnh tiết trời, sợ cơn nắng sẽ làm hỏng tâm trạng người du nắng, nên nhanh chóng mưa rào để khiến bầu trời trở nên thanh tân và mát mẻ hơn.

Tháng tư cũng là mùa của thiên nhiên chín ngọt. Hoa bưởi lúc này như muốn cạnh tranh với từng hàng hoa sữa khi cũng tỏa hương thơm phức. Những trái bưởi chín mọng, ngọt ngào và để lại dư vị níu chân thực khách. Người ta bảo, tháng tư cũng là mùa bưởi của miền Bắc, cũng là mùa của những cơn gió dịu dàng thổi từng cơn khiến lòng người trở nên nhẹ bẫng và thoải mái. Sắc trời tháng tư cũng trở nên đẹp hơn khi muốn đi dạo, nhìn lên bầu trời xanh trong, vài gợn mây cứ như nét chấm phá trong một bức tranh thiên nhiên của người họa sĩ. Những khung cảnh cổ kính ở một vài địa danh nào đó sẽ càng được tôn lên vẻ đẹp truyền thống trong sắc nắng sang, còn phố phường vốn sôi động cũng sẽ trở nên chậm rãi từng chút để bước vào những lúc sống chậm lại tận hưởng không khí nắng.

Tháng tư đã về, chính thức gõ cửa một đoạn thời gian. Như cái cách vòm trời đột nhiên trở nên cao rộng hơn và những vạt nắng bắt đầu giăng mắc khắp bầu trời mang theo những triền hoang hoải nắng, cô nàng tháng tư của tôi đột nhiên trở mình thức dậy. Nàng đã bắt đầu trở mình sau một khoảng thời gian rất dài tựa hồ giấc ngủ kéo dài tới một năm. Nàng khẽ buông mái tóc nhẹ nhàng bao trùm khoảng thời gian bắt đầu một mốc mới như cái cách một mảnh lụa hồng thổi nhẹ bởi làn gió nhưng lại để vết mờ thật lâu trong tâm trí.

Hành khách trên chuyến tàu mùa xuân - chuyến tàu khởi đầu của năm cũ, đã chính thức bước xuống sân ga để chuẩn bị đón chào đoàn tàu tháng tư từ từ lăn bánh. Nắng đã về rồi trong lòng cũng bao người, cũng từ từ đi vào lòng tôi theo cách dịu nhẹ và ngọt ngào nhất. Không hiểu sao đột nhiên tôi cảm thấy lòng mình trở nên ganh tị, bởi có lẽ trong lòng ai cũng có một nàng tháng tư, nàng không còn là của riêng tôi mất rồi!

LÊ HỨA HUYỀN TRÂN

NGUYỄN THỊ QUỐC MINH

Tháng tư về

Tháng tư về, gió chạm nhẹ bờ vai
nắng rất mỏng, lời trái tim rất thật
một ánh nhìn cũng đủ thành day dứt
để suốt đời cứ nhớ mãi về nhau.

Tháng tư về, không hiểu bởi vì sao
con đường cũ bỗng dài thêm đôi chút
chân bước qua, lòng nghe như... bước hụt
những ảnh hình vừa lạ lại vừa quen.

Tháng tư về, nỗi nhớ lại lên men
trong ký ức một thời hoa mộng quá
hàng ghế đá vẫn nằm im lặng ngóng
nhưng không còn đôi bóng đổ kề nhau

Tháng tư về, phượng đỏ đến nôn nao
thao thiết cháy cả một trời kỷ niệm
con ve vô tri nên con ve đâu biết:
nụ hôn đầu - kho báu giấu trong tim!

Sân trường xưa, nắng rơi êm và im
tà áo trắng bay qua miền thương nhớ
mái tóc thề, thả bùa hương trong gió
người mộng hoài - những giấc mộng thanh tân!

Trang vở xưa, mùi mực cũ, thật gần
thơ chép dở như giấu tên người ấy
chữ nghiêng nghiêng tựa lòng đang run rẩy
viết dăm lần mà chẳng dám đưa trao.

Tháng tư về, lòng hoang hoải, hư hao
nghe ký ức rơi đầy như lá đổ
muốn quay lại, một lần thôi cũng đủ
để thấy mình... từng dư dả yêu thương.

Tháng tư về, nắng vàng trải ngập đường
thanh xuân ấy có bao giờ trở lại
chỉ còn đó một người luôn hoài mãi
mối tình đầu cùng với bóng hình xa!

NGUYỄN TẤN ON

Nhớ núi tháng tư

Ngồi đây giữa một ngày rất sáng
Nắng vỗ về vá lại chỗ ngày xưa
Sương mờ mờ, nhớ núi tháng tư

Ký ức nằm nghiêng con dốc cũ
Gọi tên mình bằng tiếng giày xa
Từ cơn gió đi qua từng chiếc lá

Rơi vào lòng thành những chơi vơi
Lời lênh đênh như chiều xuống chậm
Của thời gian đi lạc qua đời

Có khi biển cũng buồn như núi
Sóng không xô mà chỉ dạt dào
Như tình yêu không cần nói nữa

Gọi núi, núi vọng lời
Cô đơn rất đỗi dịu dàng
Ở núi, bỗng dưng - nhớ núi.

BÙI VIỆT PHƯƠNG

Mới tháng tư...

Tháng tư này chưa hết xuân
Người lên phố, ngõ quê toàn tiếng sẻ,
Ngô, lúa đang xanh, con sông còn trẻ
Trống hội làng ta, giục giã lòng ta.

Những năm con phải xa nhà
Là gai cào, cỏ xước
Vin vào cớ gì, cũng không thể được,
Dáng mẹ nhìn theo, thân "cò mẹ, cò con".

Tháng tư, trên mộ mẹ cỏ non
Bên con sông, cố quên rồi vẫn chảy
Chỉ còn gốc phượng già tin cậy
Cứ trầm tư đợi ve ngân trổ hoa.

Nhiều đêm ra ban công
Nhìn mãi phía quê nhà,
Chỉ thấy bên tai gió lùa trong lá
Mới tháng tư thôi thương nhớ đã già.

GHI CHÉP

Mùa "xây nhà" cho cá dưới đại dương

Những ngày đầu tháng 4, chúng tôi về Cảng cá Phan Rí Cửa (xã Phan Rí Cửa) - một trong những địa phương có số lượng tàu thuyền lớn của tỉnh Lâm Đồng. Khác với không khí nhộn nhịp mọi năm, nơi đây khá trầm lắng; tàu thuyền neo đậu san sát, vắng cảnh lựa cá, cân cá. Thay vào đó, nhiều ngư dân đang tất bật chuẩn bị ngư cụ, "làm nhà" cho cá, sẵn sàng bước vào mùa cá nam sắp tới.

Mỗi ngư dân hành nghề phải tốn từ vài trăm triệu đồng đến cả tỷ đồng để làm chà mới, chưa kể việc tu bổ hàng năm.

Độc đáo "nhà" cho cá

Khi chúng tôi đến, nhiều tàu dừa được tập kết trong khuôn viên bến cảng. Dù không ra khơi vì giá dầu tăng cao, ngư dân vẫn có mặt ở đây như một thói quen khó bỏ. Người lên tàu kiểm tra máy móc, người tỉ mỉ sơn lại viền tàu theo quy định.

Ở một góc khác, vài nhóm ngư dân đang tranh thủ "cột chà". Người kết lá, buộc vào thân tre; người khiêng đá chẻ làm rọ… Mỗi người một việc, thoăn thoắt, nhịp nhàng. Những động tác quen tay ấy đã theo họ suốt hàng chục năm làm nghề, lặng lẽ chuẩn bị cho một mùa biển mới.

Anh Hồ Ngọc Phương (thôn Hải Tân 1) cùng nhiều ngư dân thoăn thoắt cột những tàu dừa đơn lẻ vào dây thừng, tạo thành từng dãy dài gọn gàng. Những đôi tay sạm nắng, chai sần vì gió biển vẫn tỉ mỉ thắt từng nút dây chắc chắn, thành thục. Vừa làm, anh Phương chia sẻ: "Tôi gắn bó với nghề này hơn 15 năm, từ thời cha ông truyền lại. Nghề cội chà (mành chà) thường dùng bó tre lồ ô, xung quanh kết lá dừa, phủ thêm cành cây còn lá rồi thả xuống biển, cố định bằng rọ đá để khỏi bị cuốn trôi".

Nói thì giản đơn, nhưng để làm nên một "mái nhà" cho cá trú ngụ, ngư dân phải trải qua nhiều công đoạn, chi phí lên đến vài trăm triệu đồng, thậm chí cả tỷ đồng cho mỗi vụ chà, chưa kể việc tu bổ hằng năm.

Ông Phạm Bình (thôn Hải Tân 2) người có hơn 20 năm gắn bó với nghề mành chà chia sẻ: "Đây là nghề truyền thống lâu đời của ngư dân ven biển. Chúng tôi thả chà để dụ các loài cá nổi như cá nục, bạc má, cá chỉ vàng… về tụ tập, sinh sản. Chà càng lớn, càng có bóng mát thì cá càng nhiều. Để làm hơn 130 cây chà này, tôi phải đầu tư cả tỷ đồng, mỗi năm còn phải tu bổ thêm". Vừa nói, ông Bình vừa chỉ con tàu đã chất đầy tàu dừa, đá chẻ, chuẩn bị ra khơi để "dặm" thêm những "ngôi nhà" dưới biển, gửi gắm hi vọng cho mùa cá nam sắp tới.

> "Năm nay, tôi đầu tư thêm vài trăm triệu đồng để tu bổ cội chà, mong vụ cá nam tới sản lượng khá hơn, bù chi phí tăng cao.
>
> **Ngư dân Trương Thanh Hùng (thôn Hải Tân 3).**

Hi vọng một mùa cá nam bội thu

Cùng làm nghề lưới rút như ông Bình, chiếc tàu của ông Trương Thanh Hùng (thôn Hải Tân 3) đậu sát bên cũng đang tất bật vận chuyển đá chẻ xuống tàu. Chỉ ít ngày nữa, khi việc kết tàu dừa hoàn tất, ông sẽ đưa chà ra khơi, thả theo những tọa độ đã quen thuộc.

Ông Hùng giải thích, chà thường được thả cách bờ khoảng 20 hải lý, ở nơi có độ sâu phù hợp, dòng chảy và hướng gió thuận lợi. Trên mặt biển, mỗi cội chà được đánh dấu bằng phao cố định. Sau một, hai tháng, khi cá, tôm, mực về trú ngụ, ngư dân sẽ quay lại dùng lưới vây để khai thác.

Đây là thời điểm ngư dân đang tập trung, tất bật "làm nhà" cho cá khi mùa cá nam sắp tới.

> "Nghề lưới vây kết hợp làm cội chà của ngư dân địa phương có ngư trường rộng, từ vùng lộng ra đến các khu vực như Phú Quý, Côn Sơn, Trường Sa - DK1, Tây Nam Bộ. Chủ yếu khai thác các loài cá nổi như tráo, ngân, nục, ngừ, sòng, bạc má, chỉ vàng... Mùa đánh bắt tập trung từ tháng 4 - 10, đặc biệt vào mùa mưa, khi cá và các loài hải sản tìm về cội chà trú ẩn, thuận lợi cho ngư dân khai thác.
>
> **Chi cục Thủy sản và Biển đảo tỉnh Lâm Đồng.**

Trước khi vào vụ cá nam, không chỉ ở Phan Rí Cửa, ngư dân các vùng ven biển như Phan Thiết, Phú Thủy, La Gi… cũng đang tất bật làm chà, chuẩn bị cho một mùa đánh bắt mới.

Theo những ngư dân lão làng ở xã Phan Rí Cửa, nghề mành chà từng rất phổ biến vì thân thiện với môi trường. Thế nhưng có một thời gian, tàu giã cào từ nơi khác đến khai thác ồ ạt, càn quét, phá hủy gần hết các gốc chà, khiến nhiều ngư dân trắng tay.

Nhắc lại chuyện cũ, ông Hùng trầm giọng: "Tàu giã cào dùng lưới kéo, mắt lưới nhỏ, chạy tốc độ cao nên phá hủy hàng loạt cội chà, làm cá không còn nơi trú ẩn, nguồn lợi thủy sản suy giảm, đời sống ngư dân gặp nhiều khó khăn. Vài năm gần đây, nghề này mới dần được khôi phục…".

Ông Lê Dương Hoàng Thủy - nhân viên Trạm kiểm ngư Khu vực 1 cho biết, thời gian qua, đơn vị đã đẩy mạnh tuyên truyền, hướng dẫn ngư dân khai thác đúng quy định, bảo đảm các điều kiện theo quy định IUU. Song song đó, lực lượng kiểm ngư thường xuyên phối hợp tuần tra trên biển, kịp thời xử lý các trường hợp tranh chấp ngư trường, tàu giã cào hoạt động sai tuyến, góp phần ổn định sinh kế cho ngư dân.

Tôi còn nhớ, trước đây để khuyến khích nghề làm cội chà, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tỉnh Bình Thuận (cũ) từng xây dựng đề án "Khôi phục, phát triển các vùng chà rạn nhân tạo truyền thống trên vùng biển Bình Thuận". Đề án hướng đến việc tạo nơi cư trú, sinh sản cho các loài hải sản, góp phần tái tạo nguồn lợi, nâng cao hiệu quả khai thác truyền thống và hạn chế tác động của nghề lưới kéo. Cùng với đó là định hướng cải tiến mô hình chà bằng vật liệu bền hơn, phù hợp đặc điểm nguồn lợi, giúp giảm chi phí đầu tư cho ngư dân.

Đây cũng được xem là một giải pháp thiết thực trong việc khai thác hợp pháp, góp phần chống khai thác IUU. Nhắc đến câu chuyện này, nhiều ngư dân làm nghề vây rút chì vẫn mong đề án sớm được triển khai, để phần nào giảm bớt chi phí trong bối cảnh giá cả, phí tổn ngày càng tăng.

Giữa nhịp sống hiện đại, hình ảnh những ngư dân cần mẫn làm cội chà theo cách truyền thống của cha ông vẫn lặng lẽ hiện diện nơi bến cảng, như một cách gìn giữ nghề và giữ biển. Những "ngôi nhà" dưới lòng đại dương không chỉ giúp tái tạo nguồn lợi thủy sản, mà còn tiếp thêm niềm tin cho ngư dân trước mỗi chuyến vươn khơi.

Khi "thẻ vàng" IUU vẫn còn đó, cách làm bền bỉ, thuận theo tự nhiên này càng trở nên ý nghĩa. Và rồi, từ những cội chà giản dị ấy, những con tàu lại ra khơi, mang theo lá cờ đỏ sao vàng phấp phới - những "cột mốc sống" giữa trùng khơi, neo giữ niềm tự hào về biển đảo quê hương.

MINH VÂN

Nghề mành chà là nghề đánh bắt hải sản truyền thống tồn tại hàng trăm năm của ngư dân vùng ven biển tỉnh Lâm Đồng.

Xã Phan Rí Cửa - một trong những địa phương có số lượng tàu thuyền lớn của tỉnh Lâm Đồng.

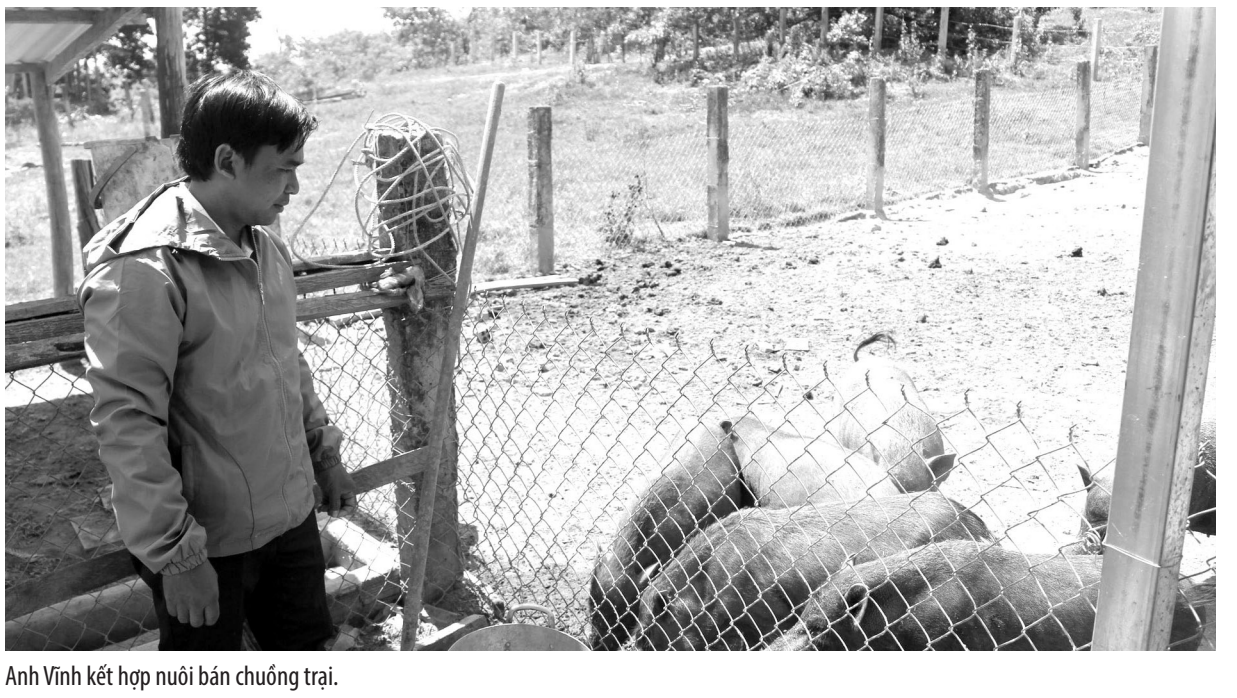
PHÓNG SỰ

Giữ heo cỏ trên triền đồi Đông Giang

Ở xã Đông Giang (Lâm Đồng), những người nông dân K'ho không còn để mặc đàn heo bản địa (heo cỏ) theo rừng. Từ kinh nghiệm tích góp qua năm tháng, từ đôi bàn tay cần mẫn và cách nghĩ mới, họ đang giữ giống heo cỏ, gây đàn và đưa những con heo đen vượt đèo, tìm đường ra thị trường xa.

Anh Tính chủ động nhân giống heo bản địa.

Anh Vĩnh kết hợp nuôi bán chuồng trại.

"Ông đỡ" của đàn heo cỏ

Nắng trưa đứng bóng. Dưới tán tre mát rượi khu trại rộng hơn 1.000 m^2 sau nhà, đàn heo đen tuyền nằm dài, thỉnh thoảng mới cựa mình phát ra tiếng khụt khịt trầm đục. Cách đó không xa, người đàn ông lom khom lót lại ổ rơm với động tác thuần thục. Đôi tay anh thoăn thoắt, mắt không rời con heo nái như đang tính toán điều gì đó.

Anh là K'Văn Tính người đồng bào K'ho ở thôn 1 - một trong những hộ chăn nuôi heo cỏ có tiếng tại Đông Giang. Tầm thước, nước da sạm nắng, chiếc áo thun đã bạc màu dính đầy bụi đất, anh Tính cởi mở chỉ tay về một con heo nái đang tách đàn, đi chậm, bụng sà xuống rồi nói: "Con kia sắp đẻ rồi đó".

Tôi nhìn theo, chưa kịp nhận ra điều gì khác biệt. Nhưng với anh, đó là dấu hiệu quen thuộc như đọc một câu chữ đã thuộc lòng.

Ở vùng này, trước đây bà con quen với việc nuôi heo cỏ thả rông. Heo tự đi quanh nhà, trong rẫy, trong rừng, tự sinh sản. Còn chuyện sống chết, nhiều khi phó mặc cho bản năng. "Lúc trước, heo đẻ là mình không dám lại gần. Nó giống heo rừng, dữ lắm. Đụng vào là nó cắn con, hoặc bỏ luôn. Nhiều lứa chết gần hết tiếc mà không làm gì được. Heo con hao hụt nhiều, lớn chậm, bán cũng bấp bênh lắm", anh Tính kể lại.

Nhưng có một điều anh luôn chịu khó quan sát, "nuôi riết rồi biết," anh nói ngắn gọn. Cái "biết" của anh không phải là học từ sách vở. Đó là những lần anh lọ mọ ra sau vườn ngồi canh heo đẻ, những lần heo tơ đẻ không biết lót ổ đè con mất trắng cả lứa. Anh bắt đầu nhận ra thời điểm heo nái sắp sinh, cách nó đi lại, cách nó bỏ ăn, cách nó bới đất tìm chỗ. Từ đó, anh làm một việc mà trước đây bà con ít khi làm: chủ động "đỡ đẻ" cho heo.

Anh Tính dần trở thành "ông đỡ" mát tay. Trước ngày heo đẻ, anh lót ổ bằng rơm khô, chọn góc kín, rồi hướng lùa heo nái vào. Anh biết lúc nào cần đứng xa quan sát, lúc nào cần can thiệp để heo mẹ không giẫm phải con. Nhờ vậy, tỷ lệ heo con sống sót tăng lên rõ rệt. Từ chỗ mất quá nửa, giờ mỗi lứa gần như giữ được trọn đàn, lớn lên đều hơn.

Những năm gần đây, thông qua các chương trình khuyến nông và chương trình Mục tiêu quốc gia vùng đồng bào dân tộc thiểu số, gia đình được hỗ trợ con giống heo cái, heo đực từ Phân viện Chăn nuôi Nam Bộ. Tuy nhiên, qua quá trình nuôi, phát triển đàn, anh đều phải lọc chỉ để lại những con nái tốt đạt các tiêu chí nái khỏe mắn đẻ, giỏi chăm con mới sinh sản đàn heo con tốt và ít rủi ro.

Đưa heo cỏ ra ngoài tỉnh qua nền tảng số

Chuồng heo của anh Tính sau vườn, thoáng rộng. Nuôi heo cỏ chủ yếu tận dụng những rau sẵn vườn nhà là chuối, rau rừng, cám gạo hèm ủ thành thức ăn hữu cơ ủ. Anh kiên quyết không cho ăn cám công nghiệp, đàn heo lớn chậm nhưng thịt chắc.

Từ vài con nuôi quanh nhà, đến nay anh giữ lại đàn heo nái dần đông lên, lứa này nối lứa kia. Mỗi năm, heo con lớn lên bán cho thương lái vài đợt. Có những dịp cao điểm như tết, đàn heo trong chuồng thưa đi thấy rõ. Anh Tính kể, nuôi heo cỏ phải chờ, không thể vội. Heo lớn chậm, hơn nửa năm mới xuất chuồng, nhưng thịt chắc nên nhiều người tìm mua.

> "Riêng heo giống thì khác. Chỉ vài tháng, khi đàn heo con vừa cứng cáp, đã có người đặt trước. Nhiều khi chưa kịp lớn, đã có người hỏi mua, cho lợi nhuận cao hơn.
>
> **Anh K' Văn Tính.**

Khi hỏi về đầu ra đàn heo, thú vị nhất là nghe anh kể quy trình xuất chuồng. Những đoạn video ngắn quay cảnh đàn heo đen chắc nịch chạy trên đồi, cảnh anh tự tay chế biến thức ăn hữu cơ được đăng tải lên mạng xã hội facebook, zalo. Chất lượng heo ngon, tiếng lành đồn xa, thương lái từ Đồng Nai, Bình Dương không còn đợi chờ qua môi giới mà lần theo số điện thoại, tìm đến tận trại để đặt hàng. Heo giống giá 150.000 đồng/kg luôn trong tình trạng "cháy hàng" vì nhu cầu còn lớn mà nguồn cung từ 3 gia trại nhân giống tại xã vẫn chưa đủ đáp ứng. "Người ta đặt nhiều, mà mình không đủ heo giống bán", anh Tính nói thêm.

Không chỉ riêng anh Tính, quanh xã, vài hộ khác cũng bắt đầu giữ lại heo nái, tự nhân giống. Ở thôn 3, khu rẫy của K' Văn Vĩnh được rào kín bằng lưới B40, trải rộng theo sườn đồi. Đàn heo gần 150 con tản ra dưới tán cây, lúc kiếm ăn, lúc nằm nghỉ. Trong rẫy, chuồng được dựng gọn một góc, phần còn lại để trống cho heo chạy nhảy và lắp đặt cả camera theo dõi khi đi vắng. Con nào tốt giữ lại để sinh sản. Giờ không chỉ bán heo thịt mà còn bán giống cho bà con trong vùng và thương lái ngoài tỉnh", anh Vĩnh nói.

Bảo tồn giống bản địa gắn với đời sống văn hóa

Từ những đàn heo thả rông, Đông Giang bắt đầu có những gia trại. Chuyện nuôi heo cỏ ở Đông Giang không chỉ là bài toán sinh kế mà còn là bảo tồn nguồn gen bản địa gắn liền văn hóa người K'ho. Bởi heo đen không chỉ là vật nuôi, với người K'ho, trong những lễ cúng, đó là lễ vật thiêng liêng dâng lên Yàng, gửi gắm ước mong no ấm.

Việc chuyển từ nuôi thả rông sang chăn nuôi có kiểm soát, tiêm phòng định kỳ nhưng vẫn giữ môi trường sống tự nhiên vừa bán chuồng trại là một bước đi vừa thay đổi tập quán canh tác vừa giữ bản sắc của người dân nơi đây. Nhiều hộ như gia đình anh K'Văn Vĩnh, anh K'Văn Tính, bà K'Thị Yến … đã phát triển đàn lên cả trăm con, chủ yếu cung ứng heo giống ra ngoài tỉnh. Họ là những hạt nhân đầu tiên viết câu chuyện về một sản phẩm đặc trưng, gắn liền với du lịch sinh thái và bền vững.

Chiều xuống, nắng tắt dần trên những triền đồi. Trong góc chuồng, con heo nái nằm yên, những con heo con áp sát vào bụng mẹ, rúc tìm sữa. Anh K'Văn Tính đứng nhìn, phủi nhẹ lớp rơm còn vương trên tay. Ngoài kia, con đường đất dẫn xuống đồi vẫn còn bụi bay theo những chuyến xe chở heo cỏ đi xa.

THANH DUYÊN

Ông Phùng Như Hồ - Chủ tịch UBND xã Đông Giang khẳng định, địa phương đang hướng tới mục tiêu 1.000 con heo cỏ vào năm 2030. Cán bộ nông nghiệp đến nhà vận động các hộ nuôi nhỏ lẻ còn lại cam kết chuyển từ nuôi thả rông sang nuôi có kiểm soát, bảo đảm vệ sinh môi trường. Xã sẽ tiếp tục bảo tồn, phát triển đàn heo đen, hướng tới sản phẩm đặc trưng.

Khơi dậy tình yêu quê hương từ "Giáo dục địa phương"

Không chỉ cung cấp kiến thức về lịch sử, văn hóa, con người nơi mình sinh sống, môn Giáo dục địa phương đang trở thành "cầu nối" giúp học sinh thêm tự hào, yêu quê hương và có ý thức gìn giữ, xây dựng quê hương từ những điều gần gũi nhất.

Trường THCS Hàm Cần tổ chức hoạt động sinh hoạt dưới cờ tìm hiểu văn hóa các dân tộc.

Giúp học sinh "chạm" vào văn hóa

Tại Trường THCS Hàm Cần (xã Hàm Thạnh), nơi phần lớn học sinh là con em đồng bào Raglai ở vùng đặc biệt khó khăn, môn Giáo dục địa phương (GDĐP) đang được nhà trường triển khai theo hướng đổi mới, sáng tạo và giàu tính trải nghiệm. Thay vì chỉ học qua sách giáo khoa, nhà trường đã "mở rộng lớp học" bằng cách đưa không gian văn hóa rộng lớn của quê hương vào từng tiết học. Theo đó, giáo viên đã lồng ghép nhiều tư liệu, hình ảnh, phim ngắn để học sinh khám phá nét đẹp văn hóa của các vùng đất trong tỉnh. Không chỉ dừng lại ở những tiết học trên lớp, nhà trường còn tổ chức nhiều hoạt động trải nghiệm thực tế như tái hiện lễ hội truyền thống, tìm hiểu kiến trúc nhà sàn, nhà rông, làm mô hình thổ cẩm, mô phỏng trang phục của các dân tộc. Qua đó, học sinh vừa được "học bằng mắt, bằng tay", vừa nhận ra những nét tương đồng và khác biệt thú vị giữa các nền văn hóa.

Ông Lưu Văn Lâm - Hiệu trưởng Trường THCS Hàm Cần cho biết: "Điểm nhấn nổi bật trong năm học này là việc tích hợp môn GDĐP với nghiên cứu khoa học. Dưới sự hướng dẫn của giáo viên, học sinh đang thực hiện dự án tham gia cuộc thi "Sáng tạo thanh thiếu niên" với nội dung xây dựng thư viện số và bộ tư liệu hình ảnh về lịch sử, con người và văn hóa các dân tộc trên địa bàn tỉnh".

Quá trình sưu tầm, xử lý và biên tập tư liệu không chỉ giúp học sinh rèn luyện kỹ năng công nghệ, làm việc nhóm, tổng hợp thông tin mà còn là dịp để các em hiểu sâu hơn về sự gắn kết văn hóa giữa các khu vực trong tỉnh. Em Nguyễn Thị Bích Vi - học sinh Trường THCS Hàm Cần chia sẻ: "Môn GDĐP không chỉ trang bị cho em kiến thức về lịch sử, địa lý của tỉnh Lâm Đồng mà còn bồi đắp cho em tình yêu quê hương, ý thức trách nhiệm công dân và khát vọng đóng góp cho địa phương trong tương lai".

Những giờ học không còn khô khan

Ở bậc tiểu học, môn GDĐP cũng đang được triển khai sinh động, gần gũi. Tại Trường Tiểu học Mũi Né 3, nội dung môn GDĐP được lồng ghép vào nhiều môn như Tiếng Việt, Toán, Tự nhiên và xã hội, Lịch sử và Địa lý, Âm nhạc, Mỹ thuật, Đạo đức, Hoạt động trải nghiệm. Thay vì chỉ học thuộc lòng, học sinh được tham gia trò chơi, đóng vai, thuyết trình, vẽ tranh, hát, kể chuyện, làm sơ đồ tư duy. Với học sinh lớp 1, 2, 3, những trò chơi "Ai kể nhiều hơn", "Ai nhanh hơn" tạo nên không khí hào hứng khi các em thi nhau kể tên danh lam thắng cảnh, món ngon, làng nghề của quê hương. Các em còn được tìm hiểu những nhạc cụ dân tộc như trống Paranưng, kèn Saranai, trống Ghinăng; vẽ và giới thiệu những địa danh quen thuộc như tháp nước Phan Thiết hay hải đăng Kê Gà.

Lên lớp 4, học sinh bắt đầu được làm quen với bản đồ, tìm hiểu vị trí địa lý của tỉnh, khám phá trang phục, lễ hội, món ăn truyền thống của các dân tộc. Những hoạt động mô phỏng Lễ hội Nghinh Ông, Lễ hội Katê hay trò chơi "Đầu bếp đa tài" giúp các em hiểu rằng văn hóa không phải điều gì xa lạ, mà hiện diện ngay trong cuộc sống hằng ngày. Đối với học sinh lớp 5, các bài học đi sâu hơn vào lịch sử địa phương, các giai đoạn phát triển của quê hương sau năm 1975. Đặc biệt, các em được trải nghiệm các nghề truyền thống như gốm Bình Đức, tranh cát Phi Long, làng nghề nước mắm... Đồng thời, thực hiện các việc làm đầy ý nghĩa tỏ lòng biết ơn các danh nhân, anh hùng tại địa phương.

Ông Phạm Thái Huy - Hiệu trưởng Trường Tiểu học Mũi Né 3 khẳng định: "Khi những bài học về quê hương được gắn với trải nghiệm thực tế, các em học sinh sẽ dễ nhớ, dễ hiểu và thêm yêu nơi mình sinh ra, lớn lên. Từ những giờ học ấy, các em biết trân trọng giá trị truyền thống, biết gìn giữ di tích, quan tâm đến cộng đồng và nuôi dưỡng khát vọng góp sức xây dựng quê hương ngày càng giàu đẹp".

THANH THỦY

Đại úy công an và hành trình gieo sinh kế

Là 1 trong 6 đại diện của tỉnh Lâm Đồng được Trung ương Đoàn tuyên dương tại cụm Tây Nguyên năm 2025, Đại úy Nguyễn Trịnh Cao Trí - Chi đoàn Công an xã Đạ Tẻh nổi bật với hình ảnh một cán bộ trẻ năng động, trách nhiệm và luôn chủ động tìm hướng phát triển cho bản thân.

Từ mô hình nuôi dúi hiệu quả, anh Nguyễn Trịnh Cao Trí góp phần lan tỏa tinh thần lập thân, lập nghiệp trong thanh niên địa phương.

Sinh năm 1992, Đại úy Nguyễn Trịnh Cao Trí được đánh giá là cán bộ luôn nêu cao tinh thần trách nhiệm trong thực hiện nhiệm vụ, chủ động tham mưu cấp ủy, chính quyền địa phương trong công tác bảo đảm an ninh, trật tự trên địa bàn. Gắn bó thường xuyên với cơ sở, gần dân, sát dân, anh chọn thêm cho mình một hướng đi trong phát triển kinh tế bằng việc tìm tòi mô hình phù hợp với điều kiện địa phương.

Năm 2020, khi nhiều hộ dân vẫn quen với các vật nuôi truyền thống, anh Trí bắt đầu thử sức với mô hình Nuôi dúi thương phẩm. Thời điểm ấy, anh khởi nghiệp chỉ với khoảng hơn 20 cặp dúi giống, số vốn đầu tư ban đầu hơn 20 triệu đồng. Chia sẻ về cơ duyên bén duyên với mô hình này, anh Trí cho biết: "Thời điểm tìm hiểu các mô hình phát triển kinh tế, tôi nhận thấy con dúi khá phù hợp với điều kiện thổ nhưỡng, khí hậu và nguồn thức ăn sẵn có tại địa phương nên quyết định thử sức. Ban đầu cũng vừa làm vừa học hỏi, tích lũy kinh nghiệm từng chút một".

Từ những lứa đầu còn ít kinh nghiệm, anh Trí từng bước tích lũy kỹ thuật, mở rộng quy mô chăn nuôi. Sau gần 5 năm phát triển, đến nay, anh đã đầu tư hệ thống chuồng trại khoảng 500 m^2 với tổng đàn gần 1.000 con. Trung bình mỗi năm, mô hình mang lại doanh thu hơn 700 triệu đồng trước chi phí.

Hiện đàn dúi của anh được xuất bán cho khách hàng tại nhiều địa phương trong tỉnh và cả ngoài tỉnh, phục vụ nhu cầu nuôi giống, mở rộng mô hình và cung cấp dúi thương phẩm ra thị trường. Đầu ra ngày càng ổn định giúp mô hình duy trì hiệu quả kinh tế, đồng thời tạo điều kiện để anh tiếp tục đầu tư mở rộng sản xuất.

Bên cạnh hiệu quả kinh tế cho gia đình, mô hình chăn nuôi dúi của anh Trí cũng tạo sức lan tỏa tích cực trong thanh niên. Theo anh Lê Tuấn Anh - Bí thư Đoàn xã Đạ Tẻh, từ hiệu quả thực tế mà mô hình nuôi dúi của anh Trí mang lại, nhiều đoàn viên, thanh niên trên địa bàn đã chủ động tìm đến tham quan, học hỏi và nghiên cứu hướng phát triển kinh tế phù hợp. Tinh thần dám nghĩ, dám làm của anh Trí cũng trở thành nguồn cảm hứng để nhiều bạn trẻ mạnh dạn hơn trong hành trình lập thân, lập nghiệp.

Từ sự quan tâm đó, anh Trí tiếp tục hỗ trợ con giống, chia sẻ kỹ thuật chăm sóc và hướng dẫn kinh nghiệm chăn nuôi cho những đoàn viên có mong muốn phát triển kinh tế hộ gia đình, góp phần giúp nhiều bạn trẻ tự tin hơn khi xây dựng mô hình sinh kế cho riêng mình.

Với những nỗ lực trong công việc chuyên môn và hành trình phát triển kinh tế, anh Trí là một trong những đại diện tiêu biểu của tuổi trẻ địa phương được tuyên dương là gương thanh niên tiêu biểu, có uy tín, tấm gương khởi nghiệp thành công ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số miền núi cụm Tây Nguyên năm 2025. "Đây là động lực để tôi tiếp tục phấn đấu trong công việc, đồng thời phát triển mô hình kinh tế ngày càng hiệu quả hơn. Tôi mong những kinh nghiệm mình có được sẽ góp phần giúp thêm nhiều bạn trẻ mạnh dạn khởi nghiệp, phát triển kinh tế trên chính quê hương mình", anh Trí nói.

HƯƠNG LY

Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng trước hàng giả, kém chất lượng

Ngành chức năng cũng như doanh nghiệp tỉnh Lâm Đồng đã triển khai nhiều giải pháp ngăn chặn hàng giả, hàng kém chất lượng để bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng.

Bánh quy hạt cà phê mang nét đẹp lao động sáng tạo của nhiều người khuyết tật nhưng đã bị cơ sở khác làm hàng nhái kém chất lượng.

Nỗi niềm không của riêng ai

Bà Mai Thị Hoa (50 tuổi, phường Lang Biang - Đà Lạt) cho biết, bà đã bị thất vọng nhiều lần khi mua hàng qua mạng từ nước giặt đến bánh mứt, mật ong, thực phẩm chức năng, các loại hạt dinh dưỡng… Khi nhận ra hàng kém chất lượng không như quảng cáo, bà Hoa đều đổ bỏ vì đã lỡ khui hàng sử dụng rồi thì không thể trả lại.

Tự tay lựa chọn mà còn bị mua phải hàng kém chất lượng, chị Lê Xuân Như (36 tuổi, phường Lâm Viên - Đà Lạt) cho biết, có lần chị mua cá, thịt giảm giá ở siêu thị về nhưng khi rửa để chế biến thì cá, thịt đã bốc mùi thối rữa.

Một chiếc bánh cũng bị làm nhái, khiến nhà sản xuất tâm huyết phải đau đầu trước vấn nạn này. Mới đây, anh Nguyễn Văn Hoài Nam - Giám đốc Công ty TNHH bánh kẹo NLC (phường Lâm Viên - Đà Lạt) chia sẻ cảm giác bị sốc khi phát hiện hàng nhái sản phẩm của anh được bày bán trong siêu thị ngay trên địa bàn.

Anh Nam cho biết, việc một đơn vị khác sử dụng hình ảnh, sản phẩm của anh nhưng bên trong là sản phẩm kém chất lượng có thể gây hiểu nhầm nghiêm trọng cho người tiêu dùng. "Đây là hành vi làm sai lệch nhận diện thương hiệu, ảnh hưởng trực tiếp đến uy tín mà chúng tôi đã xây dựng trong thời gian dài, đặc biệt là câu chuyện về chất lượng nguyên liệu và giá trị cộng đồng mà sản phẩm đại diện", anh Nam nhấn mạnh. Để bảo vệ khách hàng, anh Nam khuyên người tiêu dùng nên lựa chọn sản phẩm từ những nguồn uy tín, rõ ràng về xuất xứ và thương hiệu; mẫu mã sản phẩm thực tế phải đúng với in trên bao bì.

Từ bài học bị nhái sản phẩm, anh Nam khuyên các doanh nghiệp mới khởi nghiệp cần chủ động xây dựng chiến lược bảo vệ tài sản trí tuệ ngay từ giai đoạn đầu. Đồng thời, doanh nghiệp cần thường xuyên theo dõi thị trường và kênh phân phối để kịp thời phát hiện, thu thập bằng chứng và có biện pháp xử lý khi phát sinh hành vi xâm phạm. Anh Nam mong muốn các cơ quan chức năng tăng cường kiểm soát các hành vi xâm phạm thương hiệu và gây nhầm lẫn thị trường, để bảo vệ cả doanh nghiệp lẫn người tiêu dùng.

Anh Nguyễn Văn Hoài Nam - nhà sáng tạo sản phẩm bánh quy hạt cà phê bức xúc vì bị làm nhái sản phẩm.

Quyết liệt đấu tranh

Để ngăn chặn tình trạng trên, UBND tỉnh đã ban hành kế hoạch triển khai thực hiện Nghị quyết số 397/NQ-CP ngày 5/12/2025 của Chính phủ về đấu tranh ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng buôn lậu, gian lận thương mại, hàng giả, xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ đến năm 2030 trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng.

Theo đó, phấn đấu 100% đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức có đạo đức nghề nghiệp, trách nhiệm cao trong quá trình thực thi công vụ bảo đảm đủ năng lực, liêm chính, không bị chi phối, thao túng; đồng thời xử lý nghiêm minh các trường hợp cán bộ bao che, tiếp tay sai phạm với tinh thần "không nhân nhượng, không có vùng cấm và không có ngoại lệ". 100% cơ quan, đơn vị thực thi nhiệm vụ chống buôn lậu, gian lận thương mại, hàng giả, xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ được trang bị, ứng dụng khoa học - công nghệ, trang thiết bị hiện đại trong quản lý, giám sát, kiểm soát hàng hóa; được đáp ứng các yêu cầu về tài chính, phương tiện, công nghệ, chuyển đổi số, cơ sở dữ liệu để kiểm soát các hàng hóa kinh doanh trên thị trường.

Kế hoạch cũng hướng đến 100% các sàn giao dịch thương mại điện tử, mạng xã hội lớn, cơ quan báo chí, truyền hình trên địa bàn ký cam kết và bảo đảm tuân thủ không kinh doanh, quảng cáo hàng giả, hàng kém chất lượng, hàng không rõ nguồn gốc xuất xứ, xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ. 100% tổ chức, cá nhân sản xuất, kinh doanh các mặt hàng liên quan đến sức khỏe người tiêu dùng được tuyên truyền, phổ biến các quy định pháp luật về hàng giả, sở hữu trí tuệ, pháp luật chuyên ngành về tiêu chuẩn, quy chuẩn, chất lượng đối với hàng hóa do tổ chức, cá nhân kinh doanh. 100% người tiêu dùng được tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật về bảo vệ quyền lợi của mình.

AN NHIÊN

Giá cà phê nội địa lội ngược dòng, thế giới chịu áp lực nguồn cung

Giá cà phê ngày 10/4 tăng mạnh 600 - 700 đồng/kg, chạm mốc 86.000 đồng/kg dù thị trường thế giới đồng loạt giảm điểm.

Thị trường cà phê ngày 10/4 ghi nhận một diễn biến trái chiều đầy thú vị. Trong khi các sàn giao dịch quốc tế chìm trong sắc đỏ trước áp lực vụ mùa mới, giá cà phê tại thị trường Việt Nam lại đồng loạt tăng mạnh trên tất cả các vùng trọng điểm.

Sự khan hiếm nguồn cung từ phía người dân là động lực chính thúc đẩy đà tăng này. Trong bối cảnh chi phí vận hành máy bơm và nhiên liệu tưới tiêu leo thang do nắng nóng, nông dân có xu hướng giữ hàng để kỳ vọng mức giá tốt hơn.

Thu hoạch cà phê.

Trên thị trường thế giới, đóng cửa phiên giao dịch gần nhất, cả 2 sàn London và New York đều chịu áp lực điều chỉnh. Cụ thể, giá cà phê robusta kỳ hạn tháng 5/2026 trên sàn London giảm 0,53%, xuống mức 3.310 USD/tấn. Tương tự, tại sàn New York, giá Arabica kỳ hạn tháng 5/2026 cũng giảm nhẹ 0,11%, chốt phiên ở mức 293,7 US cent/pound.

Các yếu tố kìm hãm đà tăng của giá cà phê thế giới gồm: nguồn cung bổ sung: Brazil và Indonesia đang bước vào vụ thu hoạch robusta mới, tạo tâm lý kỳ vọng nguồn cung dồi dào trên thị trường; dự báo mùa vụ: công ty môi giới ADMIS và hãng tin Reuters nhận định triển vọng một vụ mùa bội thu tại Brazil vào tháng 5 - 6 tới sẽ hạn chế đáng kể dư địa tăng giá; tâm lý rủi ro: căng thẳng địa chính trị tại Trung Đông khiến các nhà đầu tư rút vốn khỏi các mặt hàng nông sản để chuyển sang các tài sản an toàn hơn.

Thị trường đang chứng kiến sự phân cực rõ rệt. Giá cà phê Việt Nam duy trì được đà tăng nhờ vào "rào cản" nguồn cung nội địa và áp lực chi phí sản xuất tăng cao. Ngược lại, giá thế giới vẫn đang nỗ lực tìm điểm cân bằng trước làn sóng thu hoạch mới từ Nam Mỹ và Đông Nam Á.

Trong ngắn hạn, giá cà phê nội địa dự báo vẫn sẽ neo ở mức cao nếu tâm lý găm hàng của nông dân tiếp tục duy trì, bất chấp những rung lắc từ các sàn giao dịch quốc tế.

VĂN KHOA

Áo dài Việt Nam "hội tụ và vươn xa" trên vùng đất Lâm Đồng

"Hội tụ vươn xa" là chủ đề của chương trình gặp mặt đầm ấm giữa những người có chung nhiệt huyết giữ gìn văn hóa Việt tại Đà Lạt ngàn hoa để kết nối và cùng lan tỏa, tôn vinh, quảng bá giá trị văn hóa của áo dài Việt Nam.

Hội viên CLB Di sản Áo dài Việt Nam - Bình Thuận lan tỏa, tôn vinh, quảng bá giá trị của áo dài Việt Nam.

Lan tỏa giá trị văn hóa của áo dài Việt Nam

Chương trình nghệ thuật "Hội tụ vươn xa" do Câu lạc bộ (CLB) Di sản Áo dài Việt Nam - Bình Thuận tổ chức với nhiều hoạt động ý nghĩa. Bà Phùng Thị Thu Nga - Chủ nhiệm CLB Di sản Áo dài Việt Nam - Bình Thuận cho biết: "CLB Di sản áo dài Việt Nam - Bình Thuận ra mắt hơn 1 năm qua, với hơn 150 hội viên là những người yêu áo dài tại tỉnh Bình Thuận trước đây. Qua chương trình được tổ chức tại Đà Lạt, chúng tôi mong muốn hội tụ những người yêu áo dài tại Đắk Nông và Lâm Đồng cũ để CLB tiếp tục vươn xa, phát triển thành Hiệp hội Văn hóa Áo dài Việt Nam tỉnh Lâm Đồng. Qua đó, góp phần bảo tồn, lan tỏa và quảng bá giá trị của tà áo dài, nét đẹp văn hóa Việt Nam ra thế giới".

Trong đêm chính của chương trình "Hội tụ vươn xa", các đại biểu đã được thưởng thức một không gian nghệ thuật đặc sắc do chính hội viên CLB Di sản Áo dài Việt Nam - Bình Thuận biểu diễn. Chương trình không chỉ đơn thuần là các tiết mục nghệ thuật mà còn nhấn mạnh ý nghĩa của áo dài là di sản văn hóa, giúp kết nối thế hệ và vươn xa giá trị truyền thống. Những tiết mục ca múa, trình diễn áo dài truyền thống 3 miền Bắc - Trung - Nam đã để lại nhiều ấn tượng, góp phần tôn vinh vẻ đẹp duyên dáng của tà áo dài Việt Nam.

Theo Ban Chủ nhiệm CLB Di sản Áo dài Việt Nam - Bình Thuận, thời gian qua, CLB luôn hoạt động với mục tiêu tôn vinh, bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa của áo dài Việt Nam. CLB không chỉ là nơi kết nối những người yêu áo dài mà còn góp phần nâng cao nhận thức cộng đồng trong việc gìn giữ bản sắc văn hóa dân tộc thông qua trang phục truyền thống. Qua đó, hình ảnh tà áo dài tiếp tục được lan tỏa, khơi dậy niềm tự hào và tôn vinh vẻ đẹp của người phụ nữ Việt Nam trong đời sống hiện đại.

Bên cạnh đó, CLB còn thường xuyên tổ chức các chương trình thiện nguyện, lan tỏa và quảng bá giá trị của áo dài Việt Nam thông qua chương trình "Nếp áo thanh xuân", tặng các bộ trang phục áo dài cho nữ giáo viên, học sinh các địa phương vùng sâu, vùng xa khó khăn. Từ khi ra mắt đến nay, CLB đã trao tặng khoảng 3.000 bộ áo dài cho cán bộ phụ nữ cơ sở, nữ giáo viên vùng lũ, học sinh nghèo, phụ nữ khó khăn. Bên cạnh đó, CLB còn vận động và quyên góp cho các hội thiện nguyện giúp bà con vùng lũ…

CLB Di sản Áo dài Việt Nam - Bình Thuận là CLB thứ 15 thuộc CLB Di sản Áo dài Việt Nam, có nhiệm vụ tập hợp, đoàn kết và đẩy mạnh mối quan hệ hợp tác, giúp đỡ lẫn nhau giữa các thành viên, kết nối để cùng lan tỏa, tôn vinh, quảng bá giá trị của áo dài Việt Nam.

Hội tụ và vươn xa trên vùng đất Lâm Đồng

Tham dự chương trình nghệ thuật "Hội tụ vươn xa", bà Đàm Thị Vân Anh - Chủ tịch Hội Liên hiệp Phụ nữ (LHPN) phường Lâm Viên - Đà Lạt cho rằng, đây là mô hình rất ý nghĩa trong việc tôn vinh và quảng bá giá trị của áo dài Việt Nam. Khi CLB mở rộng phạm vi hoạt động, Hội LHPN phường sẽ vận động cán bộ, hội viên phụ nữ tích cực tham gia để lan tỏa sâu rộng hơn tình yêu áo dài trong cộng đồng cũng như giá trị văn hóa của Việt Nam.

"Lâm Đồng hôm nay là một vùng đất rộng lớn, có nhiều dân tộc cùng chung sống với nền văn hóa lâu đời. Cùng với những trang phục truyền thống của các dân tộc như Chăm, K'ho, Mạ, M'nông..., chúng tôi mong rằng tà áo dài Việt Nam sẽ lan tỏa hơn nữa. Từ đó góp phần tích cực vào công tác bảo tồn và quảng bá di sản áo dài Việt Nam đến bạn bè quốc tế, tạo thêm sức thu hút đối với các nhà đầu tư và du khách đến với Lâm Đồng, với những đồi cát trắng, biển xanh, với ngàn hoa Đà Lạt hay hồ Tà Đùng, Công viên Địa chất UNESCO Đắk Nông...", bà Nga chia sẻ.

TUẤN HƯƠNG

Thời trang trước thách thức từ AI

Hoa đại ngàn - mẫu thiết kế của nhà thiết kế K'Jona.

Thời trang có còn là tác phẩm nghệ thuật hay chỉ là sản phẩm được tối ưu hóa bởi thuật toán? Câu hỏi ấy được đặt ra trong bối cảnh trí tuệ nhân tạo (AI) ngày càng thâm nhập rất sâu vào quá trình sáng tạo thời trang.

Thực tế cho thấy, AI đã được sử dụng từ việc lên ý tưởng, gợi ý phom dáng, màu sắc, cách phối trộn chất liệu đến nhận dạng mẫu, phân tích xu hướng thời trang, tạo ra bản phác thảo 3D, thậm chí tạo cả mẫu ảo mặc trang phục đang chuyển động trên sàn diễn thời trang. "AI còn có khả năng tạo sinh rồi bản địa hóa các ý tưởng thiết kế giúp nhà thiết kế dễ dàng tiếp cận khách hàng ở những thị trường mới. Với ý tưởng chưa thật rõ, AI trở thành công cụ hỗ trợ đắc lực nhà thiết kế làm rõ thêm, đưa ra những đề xuất về chất liệu, kiểu dáng, màu sắc...", nhà thiết kế K'Jona (phường Cam Ly - Đà Lạt) cho biết.

Từ kho dữ liệu khổng lồ, AI có thể biến một dòng lệnh, một bảng dữ liệu, một phác thảo, một hình ảnh, một tệp 3D... thành những mô phỏng hiển thị sống động như thật. Chính khả năng biến mọi thứ trông thật hoàn hảo nhưng không một chi tiết nào là thật của AI đã ảnh hưởng đến toàn bộ hệ sinh thái ngành thời trang. Người bị ảnh hưởng đầu tiên là những người mẫu ảnh. Người mẫu ảnh K.Th. (phường Xuân Hương - Đà Lạt) chia sẻ: "Trước đây, các thương hiệu thời trang phải trả cho người mẫu ảnh mức cát-xê từ 5 - 10 triệu đồng/lần đi sự kiện trong vòng 4 tiếng đồng hồ, tùy theo danh tiếng của từng người mẫu. Cá biệt có nơi trả cát-xê người mẫu ảnh lên đến 25 triệu đồng/lần đi sự kiện trong vòng 4 tiếng đồng hồ. Bây giờ, AI đã thay thế công việc này của người mẫu ảnh".

AI cũng thay thế gần như toàn bộ công việc của nhiếp ảnh gia. Nhiếp ảnh gia N.K.H. (phường Lâm Viên - Đà Lạt) tâm sự: "Mức thù lao cho công việc chụp ảnh của tôi khoảng 1,5 - 3,5 triệu đồng/4 tiếng đồng hồ". Ai cũng biết, với nhiếp ảnh truyền thống, luôn tồn tại những hạn chế khách quan như thời tiết xấu, môi trường không đủ ánh sáng, xử lý hậu kỳ chậm. Thêm nữa, tay nghề của nhiếp ảnh gia ảnh hưởng rất nhiều đến chất lượng ảnh. "Sử dụng AI sản xuất ảnh, bên cạnh việc không phải trả chi phí thuê người mẫu, địa điểm chụp, ê-kíp hậu cần, nhân viên trang điểm và chi phí đi lại, còn tránh được những ảnh hưởng của ngoại cảnh như thời tiết xấu, địa điểm chụp không đủ ánh sáng", nhà thiết kế K'Jona cho hay.

Theo nhà thiết kế K'Jona, sử dụng AI vừa giúp tiết kiệm chi phí trong quá trình sản xuất, vừa giúp rút ngắn thời gian từ khâu thiết kế đến tạo mẫu. Tuy nhiên, nhà thiết kế K'Jona cũng lưu ý, nhà thiết kế chỉ nên coi AI như một trợ lý và những mẫu thiết kế do AI đề xuất chỉ dừng lại ở mức độ bản phác thảo để dễ hình dung cho một mẫu thiết kế mới. Nhà thiết kế đừng quá lạm dụng AI vì nó rất dễ khiến những thiết kế thiếu tính độc đáo. Bởi thời trang chưa bao giờ là câu chuyện của những thuật toán. Nó là câu chuyện của con người, về con người. Đó là nơi mà mỗi đường kim sợi chỉ, mỗi lát cắt cụp, mỗi sự nhấn nhả đều là những câu chuyện rất riêng của nhà thiết kế - nơi nhà thiết kế đã sống, đã trải qua, đã tổn thương, đã hạnh phúc. "Có thể những người mẫu ảnh thật không hoàn hảo như người mẫu do AI tạo nhưng họ có nhân hiệu riêng, công chúng riêng, kênh quảng bá riêng - đó là "giới hạn" mà những người mẫu do AI tạo chưa thể vượt qua", người mẫu ảnh K.Th. nhấn mạnh.

TRỊNH CHU

Mũi Né là 1 trong 10 điểm đến xu hướng toàn cầu 2026

Du khách tắm biển, chơi lướt ván diều ở bãi biển tại Mũi Né.

Mũi Né là 1 trong 10 điểm đến xu hướng toàn cầu 2026.

Khách tham quan không gian trưng bày làng nghề nước mắm tại Mũi Né.

Mũi Né lọt Top 10 điểm đến xu hướng toàn cầu năm 2026 theo Báo cáo dự đoán xu hướng du lịch thường niên 2026, do Booking.com công bố mới đây.

Việc góp mặt trong danh sách này đưa Mũi Né đứng cùng nhóm với các điểm đến quốc tế như Bilbao (Tây Ban Nha), Barranquilla (Colombia), Philadelphia (Hoa Kỳ), Quảng Châu (Trung Quốc)... qua đó phản ánh rõ đà thăng hạng của du lịch Việt Nam trên bản đồ trải nghiệm toàn cầu.

Theo ông Branavan Aruljothi - Giám đốc Quốc gia Booking.com tại Việt Nam, sức hấp dẫn của Mũi Né đến từ sự giao thoa giữa thiên nhiên đặc trưng và hệ sinh thái dịch vụ ngày càng hoàn thiện. Những đồi cát trải dài tạo nên cảnh quan hiếm có, bãi biển nhiều gió trở thành "thủ phủ" của môn lướt ván diều, trong khi đời sống làng chài vẫn giữ được nét mộc mạc, tạo nên chiều sâu văn hóa cho điểm đến. Song hành với đó là sự phát triển nhanh của các khu nghỉ dưỡng, giúp Mũi Né vừa giữ được bản sắc, vừa đáp ứng nhu cầu nghỉ dưỡng cao cấp.

Dữ liệu tìm kiếm và đặt phòng trong 6 tháng đầu năm trên Booking.com cho thấy, Mũi Né tiếp tục thu hút sự quan tâm lớn từ cả du khách quốc tế và nội địa. Cụ thể, Mũi Né nằm trong Top 10 điểm đến tại Việt Nam được khách quốc tế tìm kiếm nhiều nhất, đồng thời cũng nằm trong Top 10 điểm đến trong nước được du khách Việt quan tâm.

Kết quả này cho thấy sức hút ổn định của Mũi Né, nhờ sự kết hợp giữa nhiều trải nghiệm khác nhau như thể thao mạo hiểm, cảnh quan đồi cát đặc trưng và nghỉ dưỡng biển.

Cũng theo báo cáo này, nhóm điểm đến được tìm kiếm nhiều nhất tại Việt Nam vẫn chủ yếu là các trung tâm du lịch quen thuộc như Đà Nẵng, Phú Quốc, TP Hồ Chí Minh, Hà Nội và Nha Trang.

Tuy vậy, báo cáo cũng cho thấy hành vi du lịch đang thay đổi rõ rệt. Năm 2026 được xem là giai đoạn chuyển từ "đi để check-list" sang "đi để cảm nhận", khi du khách chú trọng trải nghiệm và cảm xúc cá nhân hơn. Trong xu hướng đó, những điểm đến mang lại nhiều lựa chọn trải nghiệm linh hoạt như Mũi Né ngày càng thu hút.

Theo nhận định của các chuyên gia du lịch, việc Mũi Né lọt Top 10 toàn cầu phản ánh nhu cầu ngày càng lớn đối với những điểm đến kết hợp giữa thiên nhiên và yếu tố phiêu lưu. Trong bối cảnh du lịch toàn cầu đang tái cấu trúc theo hướng đề cao trải nghiệm và cá nhân hóa, điểm đến này có nhiều lợi thế để định vị mình như một "tọa độ" mới của du lịch trải nghiệm tại khu vực châu Á - Thái Bình Dương.

VĨNH XUÂN

THÔNG BÁO

Về việc tiếp nhận, giải quyết hồ sơ đăng ký biến động quyền sử dụng đất

Chi nhánh Văn phòng Đăng ký đất đai (VPĐKĐĐ) khu vực Tuy Phong đã tiếp nhận hồ sơ đăng ký biến động quyền sử dụng đất của bà Nguyễn Lương Bình (sinh ngày 12/10/1982, CCCD số 033182014921, địa chỉ: thôn Vĩnh Tiến, xã Vĩnh Hảo, tỉnh Lâm Đồng) do nhận chuyển nhượng quyền sử dụng đất đã được cấp giấy chứng nhận nhưng chưa thực hiện thủ tục chuyển quyền theo quy định.

Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số AH 065219 do UBND huyện Tuy Phong cấp ngày 27/10/2006 cho ông Trần Thiêu và bà Nguyễn Thị Nhân; thửa đất số 00, tờ bản đồ số 00, diện tích 400 m^2, mục đích sử dụng: Đất ở tại nông thôn; địa chỉ: Thôn Vĩnh Tiến, xã Vĩnh Tân, huyện Tuy Phong, tỉnh Bình Thuận (nay là thôn Vĩnh Tiến, xã Vĩnh Hảo, tỉnh Lâm Đồng).

Ngày 5/1/2013, ông Trần Thiêu và bà Nguyễn Thị Nhân đã lập hợp đồng chuyển nhượng thửa đất nêu trên cho bà Nguyễn Lương Bình (hợp đồng viết tay). Hiện chưa xác định được địa chỉ của bên chuyển nhượng (có xác nhận của cơ quan bưu điện). Căn cứ Khoản 02, Mục XI, Nội dung C, Phần V, Phụ lục I ban hành kèm theo Nghị định số 151/2025/NĐ-CP ngày 12/6/2025 của Chính phủ, Chi nhánh VPĐKĐĐ khu vực Tuy Phong đã ban hành Thông báo số 67/TB-CNKVTP ngày 9/12/2025 gửi UBND xã Vĩnh Hảo để niêm yết công khai theo quy định.

Sau 30 ngày kể từ ngày đăng tin lần đầu trên phương tiện thông tin đại chúng, nếu không có đơn yêu cầu giải quyết tranh chấp, Chi nhánh VPĐKĐĐ khu vực Tuy Phong sẽ thực hiện thủ tục cấp Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất cho bà Nguyễn Lương Bình theo quy định. Trường hợp có tranh chấp, đề nghị các tổ chức, cá nhân liên quan gửi đơn về Chi nhánh VPĐKĐĐ khu vực Tuy Phong (số 10, đường 17/4, xã Liên Hương, tỉnh Lâm Đồng) để được xem xét, giải quyết theo thẩm quyền.

Chi nhánh VP Đăng ký đất đai khu vực Tuy Phong.

Khám phá bảo tàng qua công nghệ số

Trong lĩnh vực bảo tàng, chuyển đổi số đang được xem là nhiệm vụ quan trọng vừa bảo tồn, gìn giữ, vừa mở rộng, giao lưu, phát huy các giá trị di sản. Công nghệ số mở ra những cách tiếp cận mới, đưa di sản đến gần công chúng, trở thành nguồn lực quan trọng phục vụ phát triển văn hóa, du lịch và kinh tế - xã hội địa phương.

Học sinh tham quan, tìm hiểu tại Nhà trưng bày Bảo tàng tỉnh Lâm Đồng.

Làm mới không gian

Những ngày tháng 4 lịch sử, Bảo tàng Lâm Đồng (khu vực phía Đông Nam tỉnh) đón rất đông đoàn khách là giáo viên và học sinh các trường học. Trong không gian trưng bày tĩnh lặng, những bước chân dường như trở nên chậm hơn, chăm chú hơn. Vừa giới thiệu các hiện vật đang được trưng bày tại tủ kính, thuyết minh viên Nguyễn Thị Kim Phượng còn tận tình hướng dẫn đoàn khách vào Bảo tàng ảo, https://3d.baotanglamdong.com.vn/ để bổ sung tư liệu, mở rộng phạm vi nghiên cứu khi chưa có điều kiện đến tham quan tại Bảo tàng tỉnh ở Đà Lạt.

Không gian bảo tàng vốn được xem là nơi lưu giữ ký ức. Nhưng với sự hỗ trợ của công nghệ, ký ức ấy không còn nằm yên mà đang trở nên sống động, gần gũi hơn với công chúng.

Thực tế khi "bước vào" Bảo tàng ảo 3D, từng hình ảnh sinh động, xoay chuyển theo điều khiển của tay, giúp mọi người như được "chạm", "sờ" vào hiện vật, những điều vốn bị "cấm" khi đến với các bảo tàng. Bằng việc ứng dụng công nghệ hiện đại, các nội dung được tái hiện như một cuốn phim quay chậm giúp người xem trở về với quá khứ lịch sử và cả hiện tại với nhiều hình ảnh, âm thanh, clip sinh động.

Viên chức Bảo tàng tỉnh thực hiện chụp hiện vật phục vụ chuyển đổi số.

Hiện vật trưng bày tại Trung tâm Trưng bày văn hóa Chăm, xã Bắc Bình.

Em Châu Quang Hoàng - lớp 10C2 Trường THPT Phan Bội Châu - Phan Thiết bày tỏ: "Khi bảo tàng triển khai các mã QR tại các điểm trưng bày sẽ hỗ trợ rất nhiều cho học sinh nếu muốn tìm kiếm thông tin về một hiện vật hoặc một giai đoạn lịch sử, mà không bị phụ thuộc hoàn toàn vào hướng dẫn viên. Đây cũng là cách để giáo dục lịch sử, văn hóa trở nên hấp dẫn, tránh tình trạng khô khan, khó tiếp cận".

Tích cực chuyển đổi số

Bảo tàng tỉnh Lâm Đồng đang quản lý và phát huy khoảng 45.200 hiện vật gốc tại các cơ sở của bảo tàng, 1 di tích quốc gia đặc biệt, 3 di tích quốc gia và 1 trung tâm trưng bày văn hóa Chăm.

Ngoài xây dựng hệ thống Bảo tàng ảo, tích hợp 200 hiện vật được 3D hóa trên nền tảng website, đơn vị còn chủ động ứng dụng công nghệ số trong trưng bày thường xuyên, triển lãm lưu động. Trong đó, xây dựng hệ thống mã QR- code cho trên 300 hiện vật bằng hình thức song ngữ tại nhà trưng bày bảo tàng và các di tích lịch sử do bảo tàng quản lý. Xây dựng 16 điểm thuyết minh tự động tại các tổ hợp trưng bày của di tích quốc gia Nhà lao Thiếu nhi Đà Lạt. Ứng dụng công nghệ số trong các hoạt động trưng bày thường xuyên, triển lãm lưu động thông qua việc sử dụng các công nghệ như: 3D Mapping, Holobox, Holofan, màn hình LED tương tác…

Cùng với đó, việc đăng tải thông tin thường xuyên trên trang thông tin điện tử, nền tảng mạng xã hội đang mang lại những hiệu quả rõ nét. Qua đó tăng sự tương tác, quảng bá về bảo tàng và các di sản văn hóa - lịch sử của tỉnh Lâm Đồng.

Theo Giám đốc Bảo tàng tỉnh Hoàng Ngọc Huy, sắp tới đơn vị sẽ chủ động nghiên cứu, nâng cấp hệ thống; mạnh dạn ứng dụng công nghệ mới trong lĩnh vực di sản văn hóa tại bảo tàng. Tích cực triển khai thực hiện dự án "Phát triển dữ liệu số và số hóa tài nguyên di sản văn hóa tỉnh Lâm Đồng", nằm trong khuôn khổ chương trình số hóa di sản văn hóa Việt Nam giai đoạn 2021 - 2030. Nghiên cứu giải pháp đồng bộ hóa cơ sở dữ liệu tại các cơ sở của bảo tàng sau sáp nhập.

Tiếp tục xây dựng hệ thống mã QR - code cho các cơ sở của Bảo tàng tỉnh Lâm Đồng và các điểm di tích do bảo tàng quản lý. Dự kiến trong năm 2026 xây dựng và hoàn thiện nội dung cho 500 hiện vật. Nghiên cứu và từng bước số hóa không gian các di tích lịch sử - văn hóa đang được bảo tàng quản lý, tích hợp lên hệ thống thông tin của bảo tàng. Cùng với đó, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực thực hiện công tác số hóa di sản văn hóa và ứng dụng khoa học - công nghệ trong lĩnh vực bảo tàng nhằm đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của xã hội.

THÙY LINH

LÂM ĐỒNG
BÁO VÀ PHÁT THANH - TRUYỀN HÌNH LÂM ĐỒNG
❍ GIÁM ĐỐC: LÊ HUY TOÀN
❍ PHÓ GIÁM ĐỐC PHỤ TRÁCH BÁO IN: NGUYỄN HỒNG HẢI

TÒA SOẠN - QUẢNG CÁO VÀ PHÁT HÀNH:
❍ CƠ SỞ 1: Số 38 Quang Trung, phường Lâm Viên - Đà Lạt, tỉnh Lâm Đồng.
❍ CƠ SỞ 2: Số 10 Trần Hưng Đạo, phường Xuân Hương - Đà Lạt, tỉnh Lâm Đồng.
❍ CƠ SỞ 3: Số 339 - 341 Thủ Khoa Huân, phường Phú Thủy, tỉnh Lâm Đồng.
❍ CƠ SỞ 4: Số 82, đường 23/3, phường Bắc Gia Nghĩa, tỉnh Lâm Đồng.
❍ ĐIỆN THOẠI: (0263) 3822473; (0263) 3810443.

❍ GIẤY PHÉP XUẤT BẢN CỦA BỘ THÔNG TIN - TRUYỀN THÔNG NĂM 2024.
❍ KỲ XUẤT BẢN: 6 KỲ/TUẦN, KHỔ 30 X 42 CM.
❍ CHẾ BẢN TẠI TÒA SOẠN.
❍ IN TẠI: CÔNG TY CỔ PHẦN IN VÀ PHÁT HÀNH SÁCH LÂM ĐỒNG, CÔNG TY TNHH TM IN VÀ SẢN XUẤT CÁT THÀNH, CÔNG TY CỔ PHẦN SÁCH - TBTH ĐẮK NÔNG.

❍ HOTLINE: 0977885454 - 0908033377
GIÁ 6.000đ